LIETUVA

Nr. 10 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 11 Kowo (March). 1898 m. — Metas VI

Enteredat the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:
Amerikoje..... $2.00
Į Užmarę..... $3.00

"Lietuvos" spaustuvė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiunciant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždėti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

—o—

Iszpanija ir Suwienytos Wieszpatystės.

Tirinėjimas apie priežastis expliozijos ant laiwo "Maine" dar nepasibaigė. Amerikoniszki tirinėtojai, kaip pranesza tuli laikkraszcziai, ne gal susitaikyti su iszpaniszkais: amerikonai sprendžia, kad expliozija atsitiko nuo dinamito bombos pamestos po laiwu isz lauko, iszpanijonys twirtina prieszingai, kad expliozija atsitiko isz laiwo widurio. Amerika rengiasi nuo Iszpanijos pareikalauti didelio atlyginimo už sunaikinimą laiwo. Apart to, newa sziaudini draugyste ir sutikimas terp tų wieszpatyszczių pradeda gesti ir kituose dalykuose. Kada iszpaniszkas pasiuntinys, Dupuy de Lome, per sawo priwatiszką rasztą užgawo prezidentą McKinley'ą, Iszpanija tuojaus jį paliuosawo nuo wietos sawo pasiuntinio Washingtone. Dabar iszpaniszkas randas, ant to pasiremdamas, pareikalawo, idant nuo Kubos butų atszauktas ne malonus Iszpanijai amerikoniszkas konsulius, Lee, kurisai, garsindamas melagingas žinias, tyczia buk erzina abudu krasztu ir stumia į karę, buk jis, kaipo paprastas berzinikas, kad tikt uždirbti ant berzės, melagingas erzinanczias siunczia žinias Amerikos laikraszcziams. Apart to, iszpaniszkas užrubežinių dalykų ministeris praszė, idant paszelpą wargą kencziantiems kubiecziams isz Amerikos važiotų ne kariszki Amerikos laiwai, bet paprasti prekėjų. Nė wieno, nė antro wienok Iszpanijos atsiliepimo Amerika ne iszklausė, kaip sprendžia, ji nori isz tikro priwersti Iszpaniją pradėti karę, ta wienok tikisi dar be karės apseiti, kadangi kitaip, ji pati galėtų Amerikos neparankų sau konsulių isz sawo kraszto praszalinti. Iszpanija tuom tarpu wis perka kariszkus laiwus, Anglijoj pirko tris ir kaip pasirodo, pinigų jai ne truksta. Spėja, kad prancuziszki kapitalistai suteikė jai reikalingus pinigus. Kaip ilgai tąsynės dar trauksis, ne galima žinoti, bet matomai be karės ne apseis. Ar ji wienok bus teip lengwa, kaip garsina į karę stumianti, pasirodys tąsyk kada ji užgims.

Austrija ir Wengrija.

Užstojusiam po Badeniui, Austrijos ministerių pirmsėdžiui Gautschui, nepasisekė sutaikyti besipjaunanczių slawų su wokiecziais. Slawai mažiaus wokieczių ministeriams priesztarawo negu wokiecziai, kurie ne sutiko ant mažiausio iszplatinimo tiesų slawiszkų tautų. Gautsch ne tikt ne įstengė suwaldyti wokieczių, bet jam ėsant ministerių pirmsėdžiu užgimė, pietinėj Austrijoj, toki jau tautiszki nesutikimai terp slawų ir italijonų. Kaip Windobonoj ir Czekijoj wokiecziai priesztarauja iszplatinimui tiesų slawiszkų kalbų, teip jau pietinėse Austrijos prowincijose, prie Italijos rubežių, prieszinasi iszplatinimui tiesų serbiszkos kalbos italijonai. Trieste jie pakėlė smarkias demonstracijas priesz slawus, nepripažindami slawams czia nė jokių tiesų. Nepasisekė Gautschui padaryti ir sutartį su Wengrija: paskutini Austrijos dalis ne sutiko ant tiek prisidėti prie užganėdinimo wieszpatystės reikalų, kiek nuo jos reikalawo. Todėl Gautsch, nieko ne atlikęs, su wisais sawo iszrinktais ministeriais, priwerstas buwo pasitraukti nuo urėdo teip jau, kaip ir priesz jį buwęs Badeni. Gautsch ir wisi jo iszrinkti ministeriai priwersti buwo praszyti ciecoriaus, idant juos nuo urėdų paliuosuotų. Ciecorius ant to sutiko ir praszė grafo Thuno užimti Gautscho wietą ir pasirinkti sau atsakanczius ministerius. Tas ant ministerių pasirinko žymesnius ir įtekmingesnius wisokių partijų sanarius; per tuos mat tikisi įgauti pritarimą ir tų partijų, isz kurių bus ministeriai. Ar jo wiltys iszsipildys, galima paabejoti: partijos czia kariauja už principus, o ne už ypatas, ne už wietas urėduose.

Nuo Chinų pakranczių.

Europos laikraszcziai pranesza apie smarkesnį susierzinimą terp sawęs tulų wieszpatyszczių Chinų pakrantėse. Japonijos randas pareikalawo, idant maskoliszka kariszka laiwynė pasitrauktų isz prigulinczio Chinams Porto Arthuro. Tą patį padarė, ant įsakymo sawo rando, Chinų pasiuntinys Peterburge. Matomai abidwi rytinės Azijos wieszpatystės padawė Maskolijai sawo reikalawimą pirma susitarusius, bet Maskolija ne žada tą reikalawimą iszpildyti, Ji atsakė chiniszkam randui, kad maskoliszka laiwynė Porte Arthuro reikalinga ėsanti ant apgynimo Chinų ir ant palaikymo sandaros; reikalauja ji, kad tą portą Chinai pasamdytų jai ant 90 m.; kitaip žada užimti su žemės kariauna wisą Mandžuriją. Žinoma, ji tą patį begėdiszką teisinimasi kalbės ir tąsyk, kada griebs kokį didesnį Chinų wieszpatystės szmotą. Maskolija wėl pakėlė protestą priesz padarytą Chinų sutartį kaslink paskolinimo 16000000 swarų sterlingų arba 80 000000 dol. ant užmokėjimo Japonijai prigulinczių karės kasztų. Pinigus tuos mat Chinams paskolina Anglija ir Wokietija, už ką, žinoma, apart palukų, Chinai pažadėjo wisokius paliuosawimus skoliutojams prekystoj. Tokį jau protestą, kaip ir Maskolija, pakėlė ir prancuziszkas pasiuntinys Pekine ir pareikalawo lygių paliuosawimų prancuziszkiems prekėjams pietinėse Chinų prowincijose. Anglija ir Wokietija gawo nuo Chinų tą, ko geidė, dabar mat geidžia to paties Maskolija ir Prancuzija. Jeigu už Chinų dalinimą užgims karė, tai pagimdys ją Maskolijos besotystė. Paskutinės žinios pranesza, buk Amerika siunczia teiposgi daugiaus kariszkų laiwų į Hongkongą. Nežinia tikt, ar ant užgrėbimo kokio nors Chinų kraszto, ar priesz iszpaniszkas ant salų Filipinų waldybas. Besirengdama wienok į karę su Iszpanija, Amerika ne gal erzintiesi su kitoms Europos wieszpatystėms.

Balkanų pussalis.

Maskoliszki laikraszcziai paduoda, buk paskalas, kad Maskolija, dėl pasiprieszinimo Austrijos ir Wokietijos, atsisakė remti kandidaturą Grekijos sosto įpėdinio ant Kretos gubernatoriaus, yra neteisingas: Maskolija ne paliowė ir ne paliaus jo rėmusi, kol jis ne pastos Kretos gubernatoriumi. Maskolija iszsiuntė admiralą Skridlową ant Kretos, kur jis paskirtas wirszinikų maskoliszkos laiwynės. Keliaudamas per Konstantinopolių, jis norėjo pasimatyti su Turkijos sultanu, bet tasai jo ne priėmė. Taigi nukeliawo į Grekijos sostapilę, kur atidawė Grekijos karaliui laiszkus nuo caro. Turkiszki laikraszcziai pranesza, buk caras įsakė Skridlowui paimti ant sawo laiwo Grekijos sosto įpėdinį, nugabenti jį ant Kretos ir apgarsyti jos gubernatoriumi. Sultanas įsakė Džewetui paszai, wirszinikui turkiszkos kariaunos ant Kretos, prieszintiesi wisoms sawo pajiegoms iszlipimui ant kranto Grekijos sosto įpediniui. Argi Maskolija drys su Kariauna jį ant urėdo pastatyti?

Terp Bulgarijos ir Turkijos užgimė wėl didesni nesutikimai. Turkijos randas kaltina Bulgariją, buk ji prigulinczioj Turkijai Macedonijoj, bulgarų apgywentoj, sukėlė maisztus. Bulgarija nesigina, kadangi ją remia Maskolija. Jeigu Turkija ne pasiduotų Maskolijos reikalawimams, tai žada ji ant pawasario wisoj Turkijoj maisztus sukelti ir stumti į karę ne tikt Bulgariją, bet Grekiją ir Montenegro. Atsiginti nuo wisų Turkijai butų labai sunku. Ant pawasario rengiasi maisztai isz naujo Armenijoj, Azijatiszkose Turkijos waldybose.

Wokietija.

Swarbiausiu darbu Wokietijos parlamente yra suteikimas randui reikalingų pinigų ant sudrutinimo wokiszkos kariszkos laiwynės. Kadangi wokiecziai ir teip apsunkyti dideliais mokeszcziais, taigi jie ne norėtų dar didesnės sunkenybės, o ant padauginimo laiwų skaitliaus randas daug pinigų reikalauja, Progresistai ir socijalistai pasiuntiniai ne kartą iszsitarė, kad jie balsuos prieszais, nepripažįs randui reikalingų pinigų, nepripažįs jų teipcsgi lenkai ir prancuzai pasiuntiniai. Wisos todėl rando wiltys remiasi ant balsų twirczіausios parlamento partijos, centrum wadinamos arba klerikaliszkos katalikiszkos. Wadowai tos partijos seniaus ne kartą iszsitarė, kad jie teiposgi ne pripažįs randui kreditų ant laiwynės, dabar gi jie garsina, buk persitikrino, kad žmonės reikalauja drutos laiwynės, todėl jie balsuos po rando pusei. Apie žmonių norus galima paabejoti: jie ne nori didesnius mokeszczius mokėti, o be to laiwynės ne galima sudrutinti. Sanariams katalikiszkos partijos ne tiek rupi žmonių norai, kiek tas, kad už parėmimą rando reikalawimo, tasai randas prižadėjo daleisti į Prusus pargrįžti iszwytiems isz czia jezuitams.

Prusų seime randas pareikalawo telesnių 100 milijonų markių ant iszpirkimo nuo lenkų žemės Wakarinių Prusų ir Poznaniaus prowincijose. Nežiurint ant priesztarawimo lenkų, prancuzų, progresistų ir socijalistų pasiuntinių, kreditai tie likosi pripažinti. Lenkiszki pasiuntiniai užprotestawo tą seimo nusprendimą ir wisi apleido seimo rumą, atsisakydami ant toliaus imti jame dalywumą.

Pietini ir Widurini Amerika.

Brazilijoj atsibuwo rinkimai to kraszto wirszinikų, kadangi sį metą pasibaigė laikas prezidentawimo dabartinio prezidento, Moraeso. Prezidentu likosi iszrinktas Senor Compossales, wice prezidentu gi Rossilva. Rinkimuose ėmė dalywumą ir pietiniai Brazilijos sztetai, kurie nori su wisu atsiskirti ir sutwerti atskirą republiką. Ar juos užganėdys naujai iszrinktas prezidentas, ar sulaikys nuo atsiskyrimo?

Kaip isz widurinės Amerikos ateinanczios žinios paduoda, kowa terp dwiejų jos republikų, taigi terp Gwatemales ir Costarico užgimė. Kaimyniszkos republikos, negalėdamos sutaikyti nesutinkanczių, apreiszkė, kad prasidėjus karei, nė wienai, nė kitai pusei ne duos pagelbos.

Popiežiaus sukaktuwės.

2 d. Kowo, Ryme apwaiszczioja 20 metų sukaktuwes popiežiaus, kurisai mat, nežiurint ant senatwės, yra popiežiumi nuo 20 metų. Jubilatas priminėjo linkėjimus nuo kardinalų ir kitokių bažnyczios wirszinikų. Atėjo telegramai su linkėjimais ir nuo wisokių waldonų Europos ir kitų krasztų. Popiežius, sawo atsakyme atėjusiems jį pasweikinti skundėsi ant intrigų bažnyczios prieszų, kurios wienok tikt sudrutina bažnyczią, kadangi jos wienyja katalikus.

Pietinėj Persijoj pasikėlė gywentojai priesz szacho waldžią. Wirszinikas prowincijos Kerman, isztraukęs priesz pasikėlusius su kariauna, keliose wietose juos sumuszė ir iszwaikė, bet galutinai dar wisgi jų ne suwaldė.

Paryžiaus laikrasztis "Politique Caloniale" pranesza, kad dalis prancuziszkos kariaunos po wadowyste Bonchampo, widurinėj Afrikoj, Nigero apskrityj, likosi wietinių negrų iszskersta.

Mieste Tatza, Sziaurinėj Afrikoj, Morokko wieszpatystėj, mahometonys užpuolė ant žydiszkos miesto dalies, iszdaužė žydiszkas pardawinyczias ir daug žydų iszskerdė, paweržė merginas.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amžį.

Jeigu nori atsipraityt nuo tabako ant wisados ir pastoti swetku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kuris perdirba slipnus žmonis in twirtus. Daugelis, kurie pamegino szias gydyklas, in deszimts dienu jau swere deszimts swaru wirszaus. Apie 400,000 žmonių tapo iszgydytais. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo aptiekoriaus, su gwarancija, už 50c. arba už $1.00 Apraszymus ir prabas gausi dykai. Paraszyk in: Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York

Isz Lietuwos.

Žydai wis palinkę prie nedorybių.

Panaikinus žydiszkas karczemas, keli szimtai buwusių Wilniuje žydų szinkorių iszrado jau kitą uždarbio szaltinį, kurisai dar daugiaus negu karczemos atgabena pelno. Wieton karczemų, kurias randas nuo jų atėmė, buwę szinkoriai pradėjo rengti kromelius, kuriuose pardawinėja sodos wandenį, limonadą ir kitus, bet jau paslėptus daiktus. Policija wienok pradėjo geriaus tėmyti ant tų žydų naujai parengtų limonados pardawinyczių ir susekė, kad czia limonadas yra tikt teip sau, ant nukreipimo policijos akių nuo tikro taworo, taigi kad tie naujai prisiweisę žydų kromeliai yra isz tikro tikt paslaptais pale stuwystės namais, į kuriuos traukė žydai nemeczius abiejų lyczių. Daugelį isz tokių bjaurių biznierių padawė jau į sudą. Daugelį užlaikytojų tokių paslaptų paleistuwystės namų sudai jau nubaudė.

Maskoliszka Mielaszirdystės Seserų Draugystė.

Kaune susitwėrė Maskoliszka Mielaszirdystės Seserų Dr-tė, prie sawo namų parengė ji ambulatoriją, kurioje priima ligonius ir laiko daktarus. Beturcziams dalina waistus dykai. Tas labai gerai, bet kodėl maskoliszkas randas, nors Kaune maskolių yra mažiaus negu ne maskolių, weisia wien maskoliszkas draugystes, daleidžia dar twerti labdaringas draugystes žydams, bet nedaleidžia katalikams, nors tų yra daugiaus negu maskolių?

Jawų prekės

Pereitą sanwaitę, lietuwiszkų jawų prekės Wilniuje buwo szitokios: už rugius mokėjo po 75—77 kap. už pudą, awižos po 75—76 kap., grikai 75—76 kap., žirniai 65—67 kap. Szwiežias swiestas 10—11 rubl. 25 kap., sudytas 8 rubl. 25 kap. iki 9 rub. už pudą. Pudas szieno 28—30 kap., sziaudai 18—25 kap.

Liepojuje mokėjo: už rugius lengwus po 73—74 kap., sunkius 75—76 kap., szwiežius 77 kap. Kwiecziai lengwi 105—111 kap., geriausi seni 113—116 kap. Awižos paprastos 73—78 kap., geresnės 79—84 kap., geros 85—86 kap., geriausios 87—91 kap. už pudą. Žirniai 76—80 kap., geresni 81—85 kap. Pupos 83 kap. Linų sėmens 124—125 kap. Kwietinės klynės smulkios 56 kap., widutinės 57—58 kap., stambios 59 kap., stambiausios 60 kap. už pudą.

Sunaudojimas upės wandenų ant padirbimo elektrikos.

Musų tėwynės sostapilėj, mieste Wilniuje, rengia dabar elektriszkus žiburius, o toliaus nori, wieton arklių, perdirbti sztrikarius ant elektriszkų. Kadangi parengimas paprastų elektrikos dirbtuwių daug kasztuoja, todėl Wilnius nori pasinaudoti isz pigesnės, gamtos duotos upės Wileikos pajiegos. Isz tos upės pajiegos ir dabar pasinaudoja Kuczkuriszkių popieros dirbtuwė ir medwilnės dirbtuwė Puszkarnėj ir kelios mažesnės, kurioms upės wandens suteikia 500 arklių pajiegą. Miestas nori pasinaudoti isz to szaltinio ir ant padirbimo elektrikos ant miesto reikalų.

Nelaimė degtinės warinyczioj.

Degtinės warinyczioj dware Domanowicziuose, Rieczicos pawietyj, Minsko gub., atsitiko nelaimė per tai, kad musų kraszto dwarponiai mažai tesirupina apie apsaugojimą darbinikų nuo nelaimių prie darbo. Du darbinikai, sustoję ant supuwusios lentos, dirbo prie katilo, supuwusi lenta nulužo ir nelaimingi darbinikai įpuolė į werdantį katilą ir beweik su wisu iszwirė. Isztraukė juos rods dar newa gywus, bet buwo teip baisiai nuplikę, kad tą paczią dieną pasimirė. Nesaužiniszkas degtinės warytojas, už neapsaugojimą darbinikų, pateks po sudu.

Wagiliai daktarą į kilpas įtraukė.

Pas daktarą Zelkindą, Wilniuje, naktyj atėjo du nepažįstami žydai ir praszė tuojaus važiuoti pas gimdanczią moteriszkę. Daktaras greitai apsirengė ir wisi drauge iszėjo ant ulyczios, žydai paszaukė dorožką, susėdo wisi ir nuwažiawo newa pas ligonę prie miesto rubežiaus, sustojo prie atkampiai stowinczių mažų namelių. Daktaras iszlipo ir nuėjo į priemenę, žydai užmokėjo dorožkai ir liepė važiuoti, nelaukti daktaro, kadangi jis bus czia iki rytmecziui; atlikę lauke, jie paskui daktarą įėjo į butą. Czia wienok ligonės nebuwo, tikt keturi žydai, kurie ir užpuolė ant daktaro, iszkraustė kiszenius, paėmė pinigus, laikrodėlį, nuo pirsztų numaustė žiedus ir iszwijo laukan. Priemenioj paliktos skrandos jau nebuwo: ją teiposgi paszlawė. Daktaras, nors naktis buwo szalta, pėkszczias prisigriebė į miesto widurį, kur radęs dorožką, parwažiauwo namon. Ant rytojaus praneszė apie tą atsitikimą į policiją, bet parodytuose namuose jau gywentojų nerado, tie namelіai nuo seniai buwo neapgywenti.

Nauja lietuwiszka "Žiburėlio" Draugystė.

"Tėvynės Sargas", pirmame sawo numeryje už sziuos metus, pranesza, kad terp lietuwių ukinikų Kauno gub. susitwėrė nauja lietuwiszka draugystė po wardu "Žiburėlis", kurios mieris yra apsiszwiesti per skaitymą lietuwiszkų knigų ir laikraszczių. Kiekwienas sanarys moka po 10 kap. ant mėnesio, prisiraszantis gi szwiežiai užmoka 1 rublį. Už surinktus nuo sanarių pinigus draugystė perka knigas, iszsiraszo laikraszczius. Sanarys, paėmęs knigą isz draugystės skaitinyczios, negal jos pasilaikyti, bet perskaitęs turi ją sugrąžinti; gal ją duoti ant perskaitymo ir ne sanariams, bet už ją atsako sanarys paduotojas. Susitweriant draugystė turėjo wos 5 sanarius, sziądien gi turi jų 15. Iszsiraszė ji "Tėwynės Sargą" ir "Ukinką" ir 30 wisokios įtalpos knigučių.

Panaikintas mokestis nuo duszios.

Tuluose Lietuwos walszcziuose, ant buwusių karaliszkų ukinikų buwo uždėtas mokestis nuo duszios. Dabar tasai mokestis likosi panaikintas Wilniaus, Witebsko, Garteno ir Minsko gub. Kadangi per nuėmimą tų mokeszczių turėtų pasididinti maskoliszko iždo nepriteklius, todėl tą nepriteklių turės uždengti isz žemiszkų surinkimų: Wilniaus gub. reiks įmokėti 7700 rublių, Witebsko 4250 rubl., Grodno arba Garteno 7350 rubl., Minsko 3650.

Naujas geležinkelis.

Maskoliszka kelių ministerija pawedė ne seniai susitwėrusiai kompanijai dirbdinimo trumpų, priwažiawimui prie didelių, geležinkelių Maskolijoj, padirbti naują liniją nuo Szwentėnų į Panewėžį, su atskira alkune į Wilkmergę. Darbai prie to naujo geležinkelio prasidės dar szį pawasarį.

Gaisrai Wilniaus gub.

Antroje pusėje Sausio mėnesio szių metų, Wilniaus gub. buwo tikt 7 gaisrai, isz kurių: 2 užgimė nuo neatsargumo, 1 nuo negerai įtaisytų kaminų, 1 nuo padegimo, ir 3 nuo nesusektų priežaszczių. Wisuose tuose atsitikimuose ugnelė padirbo blėdies ant 5840 rublių.

Isz Prusų Lietuwos.

Lietuwiszkoji draugystė "Byrutė", Tilžėje, 20 Wasariaus szių metų nulaikė žieminę szwentę su koncertu, dainawimu ir iszrėdymu tragėdijos "Keistutis", paraszytos lenkiszkai Asnyk'o, lietuwiszkai werstos V. Kapso. I. G.

Nuo trukio nuszoko.

Ant teip wadinamo Polesiaus geležinkelio, tris žydelius pasiekė nelaimė. Važiawo jie mat iki stacijos Ptycz, iki kur turėjo iszpirktus tikietus; per maszinisto wienok apsirikimą, trukis ant to stacijos nesustojo. Žydeliai sumislyjo nuszokti nuo bėganczio trukio, bet beszokant, wieną tuojaus sugriebė trukio ratai ir ant wietos sumalė, kiti gi du teip sunkiai apsikulė, kad nėra didelės wilties juos iszgydyti.

Sudegė garinis malunas.

15 d. Wasariaus, Kaune, sudegė rando trys metai atgal ant kariaunos reikalų pastatytas garinis malunas. Netoli sudegusio maluno yra kariaunos magazynai, bet jų ugnis neužgriebė. Nuo ko ugnis užgimė, nežinia, bet kada ji pasirodė, malunas stowėjo, jame nedirbo. Mieste kalba, buk jis likosi tyczia, jo užweizėtojų maskolių uždegtas, kadangi jie buk daug szelmystų buwo pridirbę.

Prigėrė žwejai.

Smarki wėtra užklupo ant jurių, prieszais Klaipėdą, iszplaukusius gaudydyti laszisžų žwejus. Wėtra mat užkilo netikėtai, todėl žwejams nebuwo kada su waltims prisigriebti prie kranto. Keturi žwejų laiweliai susidaužė, kiti likosi drucziai pagadyti. 10 žwejų prigėrė, truksta dar szeszių, su kuriais nežinia, kas atsitiko. Reikia pridurti, kad daugiausiai žwejų apie Klaipėdą yra lietuwiai, bet ar wisi prigėrę yra teiposgi lietuwiai, to laikraszcziai nepaduoda.

Tirsztumas apgywenimo Maskolijoj.

Maskoliszkas statistiszkas komitetas apgarsino jau pirmą dalį žinių isz paskutinio Maskolijoj atlikto žmonių suskaitymo. Paskirstymo gywentojų pagal tautystę rods dar neapgarsinta, telpa iszleistoj dalyj wien žinios kaslink tirsztumo apgywenimo. Isz tų žinių matyt, kad isz wisų Maskolijos krasztų tirszcziausiai apgywenta pietini Lenkija. Petrokowo gub. iszpuola ant kiekwieno ketwirtainio wiorsto 130 žmonių, Warszawos gub. gi 125, Kelczių gub. 86; isz Lenkijos gub., recziausiai apgywenta Suwalkų gub. kur iszpuola tikt 56 ant ketwirtainio wiorsto. Isz Maskolijos gub., tirszcziausiai apgywenta Maskwos gub., kur iszpuola 83 žmonės ant kiekwieno ketwirtainio wiorsto, toliaus eina Podoliaus gub. su 82, Kijewo su 79. Isz Lietuwiszkų gub. kitos Nemuno pusės tirszcziausiai apgywenta Grodno gub., kur iszpuola po 47 ant ketwirtainio wiorsto, Kauno gub. 44, Wilniaus gab. 43, Witebsko 39, Liflandijoj 32, Kurlandijoj 28, Minsko gub. 27. Isz wisų Europinės Maskolijos gub., recziausiai apgywenta Archangelsko gub., kur ant dwiejų ketwirtainių wiorstų iszpuola tikt wienas gywentojas.

Imant wisas 50 Europinės Maskolijos gub., 13 isz jų skaitlius wyriszkių yra didesnis negu moterų, prie tokių gubernijų priguli ir prigulinti prie Lietuwos Grodno gub.; kitose wisose gubernijose, taigi ir likusiose lietuwiszkose gub., skaitlius moterų didesnis negu wyriszkių; imant gi wisą Lietuwą, skaitlius motėrų yra net ant kelių tukstancių didesnis negu wyriszkių, taigi mat ne wisos lietuwaitės gali turėti wiltį kada nors isztekėti, kadangi joms lietuwių wyrų nepritenka.

Juokai.

— Sztai, asz ką tikt gawau laiszką, kuriame nepasiraszęs raszėjas teip manę kolioja, kad bjauriaus kolioti negalima. Ar tu nežinai, kas teip galėtu raszyti?

—Turbut tas, kas tawę gerai pažįsta.

—o—

— Klausyk, asz czia saliune ne noriu musztynių kelti, bet eikime į priemenę, asz tau duosiu į snukį.

— Jeigu tu man žadėtumei ir dwideszimts kartų į snukį, tai asz ir tąsyk isz saliuno neiszeisiu.

NUO REDYSTĖS.

Daugumas isz skaitytojų skundžiasi ant blogų laikų ir meldžia palaukti su užmokeszcziu už laikrasztį. Taigi, jeigu jums labai yra blogi laikai ant užmokėjimo $2. tai mums turėtu but dar blogesnis padėjimas, reikia padėti daug kasztų per metą ant iszdawystės laikraszczio ir wisiems dykai siųsti. To nuo mus reikalauti negalite, juk ir mums Diewas isz dangaus gatawų pinigų neiszmeta ant apmokėjimo augsztų expensų. Norėdams, kiekwienas gali surasti tuos $2.00 ir užsimokėti, nes gerai žinome, kad daugumas musų brolių wienu warkaru, saliune ar prie kazyrų, nekartą praleidžia po $5.00 ir po daugiau ir ką isz to pelno? Nusiperka sau ligą ir užsipelno gėdą nuo swieto. Skaitykite laikraszczius, o tie sulaikys jus nuo saliunų, kuriuose susitinkate su nesuskaitytoms nelaimėms; skaitydami iszmoksite ko naudingesnio už kazyras ir girtuoklystę.

Dar keletą dienų palauksime su užmokeszcziu, bet kurie sziose dienose neatsiųs, priwersti busim siuntimą laikraszczio sulaikyti.

Laikrasztis "Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2.00, o kas abu doliaru ant syk užsimoka, gauna už 50c. knigelę dowanų. Knigelę gali iszsirinkti sau isz musų kataliogo, kas kokią nori. Kas neturi musų kataliogo, tegul atsiszaukia, o prisiųsime dykai.

Pinigus galite prisiųsti registruotose gromatose, arba per money orderį, arba czekį, kaip kam geriaus.

Prisiųsdami pinigus, uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
Sub-Sta. No. 60., Chicago, Ill.

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingiausios gydyklos szimtmeziaus iszradimuose, turi gardu smoka, gydo lagadnei ir tikrai inkstus, kepenis, pilwą ir ozystyja wisą sistemą, prasalina perszalimą, gydo galwos skausdėjimą, drugy ir užkietejimą widuriu. Pirk dėžutę C. C. C. sziądien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

Isz Amerikos.

Netikra mergina.

BRIDGEPORT, CONN. Koksai Jos. Curtis sumislyjo mat susijiesz-koti lengwą uždarbį. Apsidengęs mergiszku wardu, patalpino jis atsiliepimus laikraszcziuose, kad jauna ir gražì mergina nori apsiwesti. Kasgi isz wyriszkių nenorėtu apsiwesti ir dar su gražia mergina, ypacz gi Amerikoj, kur isztikro gražių merginų ne daug pasitaiko. Ant patalpinto apgarsinimo daug newedusių wyriszkių atsiszaukė ir pradėjo tarybas su netikra mergina. Žmoma, geidžianti apsiwesti, greitai susitaikė, žadėjo pas numylėtinį, kurio ne matė, atkeliauti, pareikalawo wien, kad numylėtinis atsiųstų kiek doliarų ant kelionės. Daugumas norinczių turėti gražią paczią, pinigus atsiuntė, bet potam jau Curtis persikėlė į kitą miesto dalį ir nė ne mislyjo važiuoti pasirodyti sawo numylėtiniui. Wienas isz tokiu budu apgautų pasiskundė į policiją ir tojė ant galo prigawėją susekė ir patupdė už grotelių arba, kitaip sakant, patalpino į kalinį.

Nesiduoda urednikams.

Miestelyj Young America, Cass pawietyj, Indijanoj, gywentojai isznaikino saliuną Naces. Pawieczio waldžios iszsiuntė konstablerius suaresztuoti kaltus, bet kaip tikt jie užmatė pawieczio konstablerius, dawė žinią į miestą, gywentojai apsiszarwawo ir iszwijo urėdnikus. Gywentojai mat ant atsigynimo twirtai susiorganizawo, wisuose miesto krasztuose pastatė sargybą, kuri, užmacziusi besiartinaniczius urėdnikus, fabrikų szwilpynėms duoda žinią gywentojams, kurie tuojaus apsiszarwoję susirenka pawojingoj wietoj ir neįsileidžia urėdnikų. Sugriowę saliuną teisinasi, kad jie tą padarė ant apsaugojimo žmonių nuo girtuokliawymo, jie nekartą kalbino saliuninką ne demoralizuoti, kadangi kalbinimo nepaklausė, neliko jiems daugiaus nieko, kaip sugriauti demoralizacijos wietą. Kaip czia tos tąsynės terp gywentojų ir urėdnikų pasibaigs, sunku įspėti, gywentojai žada be kraujo praliejimo nepasiduoti waldžioms.

Liudna amžiaus pabaiga.

Philadelphia, Pa. Darbinikas Gillen, gywenantis szitame miesto, ilgai ne galėjo darbo surasti, be uždarbio atsirado baisiame warge. Pereitos sanwaitės panedėlyj rado jį jau be žado wiename arklių twarte, apmirusį nuo bado, kadangi jis per isztisas dienas nieko newalgė. Konstableris nugabeno nelaimingą darbiniką į Philadelphią ir patalpino į ligonbutį. Ten jis sziek tiek atsigawęs papasakojo, kad nuo kelių dienų nieko ne walgė, gulėjo kelias dienas ant szalczio kamputyj aname arklinike. Ligonbuczio daktarai wisaip stengėsi jį sudrutinti, bet jų stengimaisi nuėjo ant niekų, nelaimingas žmogus, į porą walandų po atgabenimui, ligonbutyj pasimirė. Mat turtingoj Amerikoj nėra tiek milijonierių, kiek mirszta czia isz bado beturczių darbinikų, arba kiek nuo nedatekliaus maisto nustoja sawo fiziszkų pajėgų.

Numire isz baimes.

Cleveland, O. Pereitą subatos naktį, gywenantis czia szwedas, Peterson, parėjo girtas namon ir baisiai sumuszė sawo paczią. Nelaiminga moteriszkė wienok isz girtuoklio rankų iszsisuko, iszbėgo laukan ir nuėjo pas sawo jaunystės taworszką, Bishopienę. Tie priėmė sumusztą moteriszkę ir pagaldė ją į lową. Panedėlyj, treczią wa'andą rytmetyj, atėjo czia Peterson, pradėjo baladotiesi į duris ir reikalawo, idant jį įsileistų. Bishop iszėjo per kitas duris, norėdamas girtuoklį nuraminti, bet tas ne pasisekė. Persigandusi Petersonienė stengėsi isz lowos pasikelti, iszgąstį jos didino kiekwienas atsilicpimas jos wyro už durų. Ant galo wyras iszwertė duris ir įsiweržė į gywenimą, tuom pacziu laiku jo moteris kėlėsi isz lowos, bet wėl tuojaus puolė atgal jau ne gywa, pasimirė ji mat isz baimės.

Wagiliai prie darbo.

Pana, Ill. Czia pradėjo siausti gerai susiorganizawusių plėszikų pulkas, kurie per paskutinę sanwaitę daug mieste gywenimų ir pardawinyczių isplėszė. Wieną tikt 3 d. Kowo, naktyj, isplėszė jie pardawinyczias: Montgomery, Juozo Reposkio, James. Gordono ir Hermano Luchmano; iszgabeno taworus isz pardawinyczių ir wisus, kokius tikt rado, pinigus.

Auksą rado, bet gywasties nustojo.

Į miestą Skaguay, Alaskoj, atgabeno du angliszki policijantai isz Britiszkos Kolumbijos dwiejų nepažįstamų wyriszkių kuuus, kuriuos rado suszalusius, sniego už bertus. Jų kiszeniuose buwo už $160000 aukso ir wisokios procentinės popieros. Mat auksas neapsaugojo nuo szalczio ir bado.

Gaisras.

PITTSBURG, PA. 6 d. Kowo, wakare, ant Webster ave., užsidegė namai po nr. 614. Prie to wiena moteriszkė užtroszko dumuose, penkios gi kitos ypatos teip skaudžiai ir pawojingai apdegė, kad trys isz jų, pagal daktarų nusprendimą, turės mirti. Kada užgimė gaisras, trys szeimynos gywenanczios tuose namuose jau miegojo, kada pabudo, degė trepai, todėl nulipti nuo augsztutinių lubų buwo jau negalima, reikėjo szokinėti per langus.

Užpuole pleszikai.

Wichita, Kans. Pas Drą Bise, į miestelį Ryan, Indijonų teritorijoj, naktyj, newa kwiesti pas ligonį, atėjo trys apsimaskawę wyriszkiai, bet wieton iszpasakoti kuom serga ligonis ir kur jis yra, szoko jie ant daktaro ir jo paczios, juos suriszo, ir teip ilgai kankino, kol jie ne atidawė wisų pinigų, kokius tikt namieje turėjo, isz wiso 114 doliarų. Wagiliai likosi susekti ir gywentojai nori juos lynczuoti.

Nelaime ant juriu.

Key West, Fla. Laiwas "Speedwell", plaukiantis isz Mares, Fla. į Key West, ties Marguasan, 18 mylių nuo Key West, likosi baisių wilnių iszardytas ir paskendo. Ant pražuwusio laiwo buwo isz wiso 13 žmonių, isz kurių 9 prigėrė; terp prigėrusių yra laiwo kapitonas Caller ir trejetas jo waikų.

Nelaime ant geležinkelio.

ATLANTA, GA. Nesusekti piktadariai, netoli Canton, Ga., bandė iszwaryti isz rėlių į pietus bėgantį pasažierinį Atlanta, Knoxville and Northern geležinkelio trukį, bet iszpildyti jiems ne suwis pasisekė: isz rėlių iszszoko tikt lokomotywa ir susidaužė, kiti wagonai pasiliko ant szėnių. Trukio maszinistas prie to nusilaužė koją ir likosi teip sunkiai apkultas.

MILWAUKEE, WIS. 3 dieną Kowo, naktyj, bėgantis į pietus Wisconsin Central geležinkelio trukis, netoli Franklin Park, iszszoko i-z rėlių. Prie to wagonų stabdėjas, Jenning, likosi užmusztas, peczkurys gi Painter sunkiai apsikulė.

Numirelis pawirto in akmeni.

PENDLETON, ORE. Gywenanti szitame mieste naszlė, Kees, nusprendė grabą sawo 20 metų atgal pasimirusio szitame mieste waiko atkasti ir pargabenti ant kapinių į Olney. Grabas tapo atkastas, beneszant ant naujos wietos, neszėjai užtėmyjo, kad grabas yra neiszpasakytai sunkus; atidarę jį, persitikrino, kad padėtas į jį waiko kunas pawirto į akmenį, taigi suakmenėjo.

Papjowe sawo waiką.

COLUMBUS, OH. Miestelyj Grove City, Ohio, wietinio mokintojaus pati, Olga Demorest, matomai isz rupeszczio įgawusi proto sumaiszymą, kadangi jos wyras, įpuolęs į ligą, nustojo wietos, pagriebusi wyro britwą, papjowė miegantį keturių metų sawo waiką. Paskui norėjo papjauti wyrą ir likusius szeimynos sanarius, bet tie į laiką pabudo ir pakėlė riksmą, ant kurio subėgo kaimynai ir atėmė nuo beprotės britwą.

Draugai pleszikus iszliuosawo.

BRADFORD, ILL. Czianykszcziame kalinyj sėdėjo du broliai Widgerai, apskųsti už plėszimus. 5 d. Kowo, naktyj, keturi pasodytų plėszikų draugai iszmuszė kalinio duris ir iszliuosawo czia sėdinczius nusikaltėlius, kurie drauge su sawo iszliuosuotojais, pasislėpė girioj.

Pamegyk dėžutę CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plauczių ir wisu widuriu.

Isz darbo lauko.

¶ Pereitą sanwaitę buwo Suwienytose Wieszpatystėse isz wiso 251 nusibankrutinimas, pereitą metą, tą paczią sanwaitę, buwo jų 246; Kanadoj buwo jų 32, pereitą gi metą 59. Kaslink prekystos ir darbų, pereita sanwaitė buwo geresni negu užpereita; kariszki szauksmai tulų Amerikos laikraszczių ir senatorių ant darbo ir prekystos neatsiliepė, matomai prekėjai netiki, idant rėkawymais galima but krasztą į karę įstumti. Iszdirbimų reikalawymas pasididino. Iszwežimas kwieczių ir kitokių jawų isz Amerikos didinasi ir toliaus.

¶ Washingtono kongresui likosi paduotas užmanymas parengti nuolatinį santaikos sudą, kurisai perkratinėtų wisokius nesutikimus terp geležinkelių kompanijų ir jų tarnų ir darbinikų. Užmanytojai reikalauja, kad butų iszrinkti trys santaikos sudžios: wienas isz kompanijų pusės, kitas is darbinikų pusės, treczią gi rinktų abudu pirmutiniai.

¶ FAIL RIVER, MASS. Czianykszcziose medwilnės werpinyczіose wėl pradėjo dirbti. Pakėlę sztraiką darbinikai, jį praloszė. Iszsisėmus pinigams kasose czianykszczios unijos, kitos darbinikiszkos organizacijos sztraiko ne parėmė, todėl darbinikams nieko daugiaus ne liko, kaip grįžti prie darbo ant tokių iszlygų, kokias dirbtuwių sawinikai pasiulė.

¶ NEW YORK. Darbinikai dirbanti prie tilto ant East River ir prie perdėstinėjimo ulyczinių geležinkelių linijų pareikalawo 8 darbo walandų ant dienos ir unijų užmokesnio normos. Kadangi wienok kompanijos ant to reikalawimo nesutiko, todėl darbinikai pakėlė sztraiką.

¶ PITTSBURG, PA. Nuo 1 dienos Rugpjuczio, czianykszcziai stiklo darbinikai gaus szitokį už sawo darbą užmokesnį: stiklo pjaustytojai po $3.25, langiai gi po $2.75; dirbanti prie langų taisymo dirbs po 8 walandas, dirbanti gi dirbtuwėse—po 9 wal. ant dienos.

¶ GRAND RAPIDS, MICH. Darbai czia truputį pasigerino, tulose dirbtuwėse pakėlė darbinikų uždarbį, nors ne daug, nuo 50c.—$1 ant sanwaitės. Yra czia wienok dar diktai darbinikų neturinczių darbo; gal but, kad nuo pawasario darbai dar labiaus pasigerįs.

¶ SOUTH BETHLEHEM, PA. Bethlehem Iron Co. uždarė jai prigalinczią plieninių szėnių dirbtuwę; kompanija teisinasi, kad ji, prie dabartinių prekių, negali dirbti, kadangi darbas neapsimoka. 1000 darbinikų per tai neteko darbo.

¶ SANTA CRUZ, CAL. Czianykszcziose parako dirbtuwėse dirba per dieną ir naktį be paliowos, ant dienos iszdirba po 11 tonų parako. Priėmė prie darbo daugiaus negu paprastai darbinikų.

¶ BELLUNE, OHIO. Dirbtuwėse "Wheeling Iron & Steel Co." numažino darbinikų uždarbį ant 5—10%. Wisi dirbanti czia darbinikai, isz wiso 5000 žmonių, ant to nesutiko ir metė darbą.

¶ PIT-BURG, PA. Tweriasi czia didelis trustas drato fabrikantų. Į trustą susijungtų wisos Amerikos drato dirbtuwės. Jo kapitalas sieks $87000000.

REIKALAUJA TEISINGU IR DARBSZCZIU WYRU ar merginu keliauti po Chicagą ir aplinkines ir pradawineti taworus bagotos firmos. Gaus $65.00 ant menesio ir expensus. Darbas ant wisados. Turi duot gerą rekomendacią. Raszykit angliszkai indedami sawo adresą ir marke ant atsakymo. Adressas: The Dominion Co., Dept. Y. Chicago.

ISZ Lietuwiszku dirwu

Prowa szerifo Martino ir jo sėbrų.

Prowa darbinikų su žmogžudžiu szerifu ir jo sėbrais artinasi prie galo: darbinikų liudytojai, kaip ir kompanijų pasamdyti žmogžudžių liudytojai ir pats žwogžudžiai likosi jau iszklausinėti. Darbinikų liudytojai iszreiszkė, kad darbinkai ėjo ramiai, be ginklų, nedawė priežastės szerifui juos stabdyti, kompanijų gi liudytojai ir patsai Martin ir jo pagelbinikai aiszkino, kad darbinkai buwo ginkluoti, kad jie užpuldinėjo ant nenorinczių prie jų prisidėti, kad szaudė į szerifo žmonis, todėl tie, ant atsigynimo, turėjo pasinaudoti isz ginklų. Iszklausinėjus kompanijų ir szerifo liudinikus, prokuratorius dar iszklausinėjo kelis darbinikus, kurie iszreiszkė, kad norėjo prie sztraikierių prisidėti, bet kad jie turėjo lazdas, sztraikieriai nenorėjo priimti, kol lazdų nenumes. Dabar adwokatai pradėjo sawo kalbas; pirmiausiai kalba adwokatai darbinikų. Kompanijoms pritarianti laikraszcziai, kaip galėdami, juodina darbinikus. Paleido jie paskalą, buk darbinikai rengia kerszta, jeigu szerifas ir jo pagelbinikai ne butų nubausti; atėjo į sudą ir grasinanti laiszkai, bet kas tuos laiszkus paraszė, nieks nežino. Greicziaus juos galėjo paraszyti kompanijų ir szerifo tarnai ant dar didesnio apjuodinimo darbinikų, ant parodymo, kaip jie neramus, todėl priesz tokius szerifas turėjo tiesą pasinaudoti isz ginklų. Kokį nusprendimą sudas iszduos, dabar dar įspėti negalima, bet prowa wisgi szią sanwaitę pasibaigs. Daugumas laikraszczių spėja, kad žmogžudžiai taps prilankių szerifui prisaikintų sudžių iszteisinti.

Priesz Lodges bilių.

New Yorke, ant Cooper Union, "Ateiwių Apsaugojimo Lyga" suszaukė mitingą. Žmonių susirinko ne per daugiausiai, bet susirinkę nusprendė protestuoti priesz Lodges bilių ir reikalauti, idant bilius butų kongrese atmestas, kaipo prieszingas konstitucijai Suwienytų Wieszpatyszczių.

Isz Philadelphios, Pa.

Atsilankė pas mus tulas "grafas" (?) Jocis; musų "Kliubai" priėmė jį už mokintoją wakarinėse mokslainėse, idant suszelpti kaipo pawargusį žmogų, nes žadėjo eiti į mokslainę mokytiesi ant adwokato. Nors Jocis neseniai radosi Philadelphijoj, bet jau pradeda sawo szelmystoms atsižymėti ir daro armyderį terp Philad. žmonių. Sawę persistatė angliszkuose laikraszcziuose, buk ėsas "Spokesmen, Count Jocis". Philad. lietuwius perstatė swetimtaucziams kaipo gaują puslaukinių tamsunų ir buk tikt Count Jocis juos atweses ant kelio apszwietimo. Jocis užsipelnė kuo didžiausią papeikimą ir, radosi, liks iszguitas isz tarpo lietuwių.

Vietinis.

Bjauri wagysta.

"Saulė" pranesza apie bjaurią szwentwagystą atsitikusią Shenandorio lietuwiszkoj bažnyczioj. Wagiliai įsikraustė į bažnyczią, atplėszė tabernaculum, iszbarstė ant grindų Szwencziausią, kieliką gi paėmė, bet paskui lauke jį pametė. Kadangi bažnyczioj nieko nepelnė, įsikraustė paskui į gywenimą prabaszczius, kunigo Abromaiczio, priwertė jį atiduoti pinigus; gawę 15 dol., dar jais nepasiganėdino, reikalawo atidarymo kasos, bet kunigas gazdinimams nepasidawė. Wagiliai su $15 dol. iszsineszdino; iszeidami paėmė dar wikarijuszo drabužius. "Saulė" sako, buk tie plėszikai lietuwiszkai kalbėjo, bet sunku mums tam patikėti.

Isz Baltimorės, Md.

Pas mus menkai dirba, bet sulyginus su pereitais metai, tai szimet dar wis daugiaus dirba kriaucziai negu pernai; geležiniai fabrikai dirba pilną laiką. Pradėjo apsilankyti wagiliai į lietuwių gywenimus ir dienos laike isznesza wisokias grazuss arba geresnius drabužius. Wieno lietuwio saliunико iszneszė auksinius laikrodėlius už $170,00. Iki sziol wagilių ne susekė. Todėl ruimus reikia laikyti wisados užrakytus. Pargrįžo isz kelionės ir p. G. G. Raisa, liet. magikas, kaip girdėt, tai ne prastai jam sekėsi kelionėje.

Neperseniai pas mus susitwėrė nauja pagelbinė ligoje Dr-tė, po wardu "Keistuczio". Įstojimas iki 20 Kowo 1898 m. dykai, o nuo 20 Kowo turės įstojimo mokėti pagal amžiaus metus; taigi dabar gera proga dėl tų, kurie dar nėra nė į jokią Dr-tę pristoję, gali czia pigiai prisiraszyti.

Apie "Draugystę Liet. Koop. Spaustuwės" mažai ką galima praneszti. Dabar apie ją nutilo ir kaip sako laikosi wos apie 6 sanariai. Yra czia daug norinczių twerti naują "Susiwienyjimą", tik nėra kam pradėti organizuoti. Daugumas dabar pasipiktino isz dabartinio "Susiw. L. A.", kaip iszgirdo, kad pinigai dingo pas kasierių. (Jie, rodosi, ne dingo. Red.)

ARTOJAS.

CASCARETS audrutina kepenis, inkstus ir pilwa. Niekad neskauda. 10c.

Naujausias nuo ligų apsaugojimo budas.

Ant apsaugojimo nuo wisokių limpanczių ligų žmogaus, iki paskutinių laikų wartoja skiepyjimą apsilpnytų wisokių limpanczių ligų nuodų arba bakterijų. Kadangi wienok ne wisų limpanczių ligų bakterijos yra surastos, nesurastų todėl ir skiepyti negalima, nuo tų limpanczių ligų daktarai ne turi dar tikrai saugojanczių arba gydanczių waistų. Naujausiuose laikuose, du mokslinczіai, wokietis Wassermann ir japonietis Tokaki, besidarbuodami laboratorijoj D-ro Erlicho, Berlyne, isztyrė, kad galwos ir nugarkaulio smegenys žmogaus ir žwėrių turi ypatybę saugojanczią žmogų nuo užsikrėtimo wisokioms ligoms, tos medegos turi ir gydanczią ypatybę. Ant to reikia smegenis teip wadinamų nerwiszkų widurių, žwėrių arba žmogaus, sutarpinti ir su czirszkynaite įczirksztі žmogui po oda. Toksai įczirksztas waistas netikt kad saugoja žmogų nuo užsikrėtimo liga, bet jeigu jis įczirksztas ne wėliaus kaip 24 walandos pirm užsikrėtimo, tai naikina ligą, taigi gydo ligonį. Tasai naujas gydymo budas, jeigu prie tolesnių tirinėjimų pasirodys teip geru, kaip apie ji kalba susekę gydanczią smegenų ypatybę mokslinczіai, tai jis geriaus atliks sawo užduotę negu sziądieniois budas skiepyjimo susilpnytų ligos nuodų. Gamta mat, kuri apdowanojo swietą wisokioms ligoms, suteikė wisiems gywiems sutwėrimams ir aptieką, waistus geresnius negu aptiekose perkamus. Kas gi galėjo tikėtiesi, kad smegenys netikt kad suteikia žmogui protą, netikt yra organais mislies, bet jie yra dar gamtos suteikta aptieka, ant saugojimo nuo wisokių ligų.

Isz kur paeina musų naminiai gywuliai.

Wisi Amerikoj auginami gywuliai paeina isz Europos, iszėmus pietinėj Amerikoj indijonų auginimą lamų; bet isz kur tie gywuliai atsirado Europoj? Seniaus Europoj mokslinczіai prisilaikė nuomonės, kad Europa apgywenta tautų atkakusių isz Azijos, priesz jų atkakimą ji buwo neapgywenta, taigi Azijos tautos, atkakdamos į Europą, atsigabeno su sawim ir senoj tėwynėj augi namus naminius gywulius. Wienos Azijos tautos, daugume mongoliszkos kilmės, atsibaldė į Europą per lygumų tarpą, terp Uraliaus kalnų ir Kaspiszkų jurių, kitos gi, taigi ariszkos kilmės tautos, nuo Eufrato ir Tigro. Iszkasti wienok suakmenėję seniaus gywenusių tautiszkų gaiwalų lawonai tuluose Europos krasztuose nepanaszus į ariszką arba mongoliszką tipą. Užsilikę dar Pirenėjų kalnuose gywenanti Baskai (Sziarinėj Iszpanijoj ir dwiejuose apskricziuose pietinės Prancuzijos) dar prideranczіai ne iszturti, pagal sawo kalbą jie arcziaus stowi Amerikos indijonų negu kokių nors kitų Europos tautų. Baskai, wadinami Iberais, priesz atėjimą rymionų, apgyweno wisą Pirenėji-zką pussalį, seniaus jų wardu, taigi Iberija wadinamą.

Kaslink naminių gywulių sziądien Europoje auginamų, isz mokslinczių tirinėjimų pasirodo, kad ne wisi paeina isz Azijos, kad pirmutiniai Europos gywentojai ne turėjo nė jokių naminių gywulių. Isz tirinėjimų profesoriaus Kellero isz Zuericho pasirodo, kad daugelio musų auginamų gywulių tėwiszkė yra ne Azijoj, bet Afrikoj. Isz naminių žwėrių pirmiausiai Europoj atsirado szuwa, bet isz kur paeina pirmutini weislė, to nepasisekė isztirti; atsiradusi teip wadinamuose bronzo laikuose (kuriuose žmonės, wieton akmeninių įnagių, pradėjo wartoti bronzinius) szunų weislė, prie kurių priguli teip wadinami bernardinai (auginami Alpų kalnuose) paeina isz Azijos, bet užtai kurtų tėwiszkė yra Afrikoj, jie paeina isz weislių Egipto, Etijopijos ir gal widurių Afrikos szunų; 4000 metų priesz Christaus užgimimą jau Egiptijonys turėjo szunį, nuo kurio ir paeina musų kurtai.

Kaslink arklių, apie jų tikrą paėjimą negalima spręsti, kadangi jie paeina isz dalies nuo laukinių Europos arklių, nuo azijatiszkų ir nuo afrikoniszkų, bet užtai, kaslink arkliams gimininingų asilų, jie paeina isz Afrikos. Rods Europoj akmeniniuose laikuose (kada žmogus czia turėjo wisokius įnagius isz akmens padirbtus) buwo laukinių asilų weislė, kuri iki sziądien užsiliko dar widurinės Azijos stepuose, bet auginami Europoj asilai ne nuo tos weislės paeina, musiszkiai paeina nuo afrikoniszkos weislės gywenanczios Nubijoj ir Somali krasztuose.

Musų namini katė nepaeina nuo weislės Europos laukinės katės, bet nuo Egiptiszkos, kurią gywentojai už szwentą laikė ir kuri paeina nuo dwiejų afrikoniszku laukinių weislių. Senowės grekonys nepažinojo wisai katės, tikt rymionys wėliaus ją į Europą pargabeno ir isz Rymo wiesz patystės, pradžioj widurinių amžių gadynės, ji iszsiplatino po sziaurinius krasztus.

Kaslink awių ir ožkų, apie tas negalima tikrai spręsti, gal but, kad tėwiszkė jų yra Azijoj.

Kaslink raguotų galwijų, tai profesorius Keller teip sako, kad seniausi polių laikų (kada žmonės statė kaimus ant polių, ažeruose) gywentojai turėjo tikt wieną mažą, su trumpais ragais naminių galwijų weislę, kuri paeina isz Afrikos; wėliaus atsirado didėli, paeinanti nuo isznykusios weislės BOS PRIMIGENIUS, nuo kurios paeina ir Lietuwoj dar užsilikę turai arba briedžiai.

Isz tirinėjimų profesoriaus Kėllerio pasirodo, kad daugumas musų auginamų gywulių paeina ne isz Azijos, bet isz Afrikos, nors yra ir azijatiszkos weislės. Wėliaus atgabentos azijatiszkos weislės pagimdė maiszytas weisles, bet bet daugumo musų naminių gywulių tėwiszkė yra wisgi Afrikoj, taigi isz tos swieto dalies paeina pirmutiniai.

Pasiskundimas lietuwio kareiwio.

Kariumenėje apsieina su žmogum, kaip su gywuliu: musza, spardo, atlupa ausis, iszweja isz kojų kaip arklį, pawerczia į asilą, nes turi tylėti, kaip medis, kad ir butu tawo teisybė. Jeigu wyresnysis liepia wogti, arba daryti kitą kokį piktą darbą, ir tuomet reikia klausyti ir pildyti jo įsakymą. Sykį wienas oficieras liepė pawogti mums malkų kurui; bewagiant mus sugawo ir apskundė wyresniamjam. Ant tirinėjimų ne galima buwo iszsisukti ir reikėjo prisipažyti, nes buwo liudinikai. Norėdami iszsiteisyti, butume galėję mesti kaltę ant sawo oficiero, bet nė wienas isz musų neiszdryso tai padaryti. Prie tirinėjimų, tas pats oficieras apskaldė mums antausius, įkalbinėdamas, kad nėitume wogti, nes tai ėsą negražu ir gėda. Tarpe kareiwių prasiplatino paleistuwystės ir piktos ligos. Isz jų lupų girdi tikt keiksma ir bjaurius žodžius....

Walgis labai menkas, ir reikia didumai isz sawęs maitytiesi. Pusryczių ne werda, tikt duoda ant arbatos 15 szmotelių cukraus ant mėnesio; arbatą reikia pirkti isz sawo kiszeniaus. Duonos duoda pas mus tikt 2 swaru ant dienos, nors prigulėtu 3 swarai. Mėsa buwa tankiai gysluota ir tos nedaug duoda. Sriuba buna liesa. Kad ir walgis menkas, bet dirbti reikia daug. Keliame ant 3—4 wal., einame gulti 10—11 wal. Dieną daugiausiai musztrawojamės, atlikę musztrą, turime mokytiesi apie tarnystos reikalus, apie augsztinimą wyresniųjų, apie paklusnumą ir t. t.; pabaigę mokslą turime walyti "muszkietas", skalbtiesi, malkas pjaustyti arba kitą darbą dirbti. Szwentomis dienomis teiposgi reikia dirbti, tikt priesz piet panewali waro į cerkwę. Teip gywendami, mes matome daug wargo. Prie to wargo greit prisideda ir utėlės, kurių pilna yra kazermėse ant narų. Atsitikus ligai, sunku gauti pagelbą, nėsa daktarai ne nori tikėti ir tikt pradeda gydyti tuomet, kada ligonis nepaeina....

Ak, newa waldžia rupinasi apie sweikatą ir liepia kareiwiams eiti į pirtį arba t. w. "banią" kas subatą, bet pinigų ant to dalyko neduoda tiek, kiek reikia; reikia už banią mokėti kas sykis po 5 kap. t. y. 20 kap., per mėnesį, o duoda tikt 6 kap. per mėnesį. Czebatams duoda skurą ir ant siuwimo prideda 25 kap. Beto, reikia turėt sawo szukutes, weidrodį, peilį, muilą, 2 abrusu, 3 marszkinius, 3 kelines, szepeczius, žirklutes ir daug kitokių daiktų. Tuos daiktus reikia neatbutinai turėti, nes sziaip musza kaip į balną. Ar tur kas už ką nusipirkti, ar ne, apie tai nieks neklausia: turi turėt ir gana! Wargas, didelis wargas! Kad nors už tuos wargus nereiktu mums Lietuwoje wargti ir kęsti persekiojimus, tai dar but lengwiaus ir czia wargti.

Borsztas.

Smagiausia Chicagoj pasažierini stacija.

Nickel Plate geležinkelis žymiai pagarsėjo. Dabar yra wienu isz smagiausių geležinkelių į rytus. Nuo nedėlios, 6 d. Kowo, wisi szito geležinkelio trukiai atwažiuoja ir iszwažiuoja isz Van Buren Depot.

Dabar dėl važiuojanczių czia yra daug smagesnis dypas, nes jis yra pacziame widuryje miesto, puikiai įrengtas, prie jo prieina wirszutinis geležinkelis ir wisa wigada, o prekės yra pigesnės kaip ant wisų kitų geležinkelių. Szito geležinkelio iszeina kas dien trys trukiai gerai prirengti, su miegojimo ir pietiniais wagonais. Yra tai geriausias geležinkelis dėl važiuojanczių į New Yorką ar į Bostoną.

(18-3)

Laiszkai ant paczto.

1001 Abramowicz Feliks
1003 Anchruszis George
1009 Balkin Neiten
1011 Bartkus Powilas
1019 Bewolinski Stan.
1021 Hiateuk Jan
1022 Bietskies Jozupas
1045 Dekarszkinis M.
1052 Duboris L.
1069 Jamkowski Sigm.
1098 Jonwinaltis Jozapas
1101 Kallius Josef
1120 Koun S.
1128 Krolikowski Frank
1140 Martynowski Tom.
1143 Mekita Sema
1144 Meleges Jacob
1151 Nanat Peter
1158 Nagaitina Antonia
1165 Paolis M.
1170 Pinkowski Fritz
1176 Preitkis Geo.
1178 Ruza Andrew
1197 Sarikowski Casimer
1208 Skubowins Henry
1209 Skadinis John
1211 Stangewic Adama
1215 Stuponanczus M.
1216 Szebutis Georg
1218 Szaubowicz Wegor.
1224 Totiel S.
1225 Urbekas Jonas
1228 Vejvada Fank
1246 Woweris Kaspar
1249 Zbislinski Wa enty
1250 Zekonis Juozapas

Isz wisur.

‖ Isz Brombergo, Poznaniaus prowincijoj, raszo apie szitokį atsitikimą: geležinkelio trukiu, atbėgusiu isz Berlyno, atważiawo czia du wyriszkiai ir atsigabeno didelę skrynią. Iszlipę isz wagono, liepė geležinkelio neszėjams atsargiai pergabenti tą skrynią isz wagono ant geležinkelio dwaro salės. Ant geležinkelio atėjo wienas oficieras su szunim, szuwa pribėgęs prie skrynios, pradėjo ją wuostyti ir niekaip ne galima buwo jo nuwaryti. Užtėmyjęs tą ansai oficieras, užmanė geležinkelio stacijos užweizėtojui skrynią sulaikyti ir atidaryti, ką tas ir padarė. Skrynioj gulėjo jauna mergina, rankos ir kojos buwo surisztos, burna užkimszta su jurių pintims. Merginą isz skrynios iszėmė wos gywą, abudu gi ją atweżusius wyriszkius suaresztawo. Merginą ta mat Berlyne tarnawo pas wieną urėdnįką, bet ką su ja norėjo padaryti suimti wyriszkiai, tas dar ne isztirtas. Mergina rods sziek tiek atsigriebė, bet dar wis teip sunkiai serga, kad daktarai ne daleidżia jos iszklausinėti.

‖ Iszmintingai szelpiant beturczius, isz to abidwi pusės, taigi szelpėjas ir paszelptas turi naudą. Pora metų atgal, randas Australiszkų kolonijų, wisus wargstanczius be darbo ateiwius sugabeno į kolonijį Victoria ir czia jiems pawedė didelius plotus klampynių, idant juos ant sawo naudos iszdziowintų ir kol jie ne sulauks sawo darbo waisių, randas užlaikė sawo kasztais. Isz wiso nusiuntė czia 2500 szeimynų, kurie pirma ne turėjo nė namų, nė darbo, sziądien ant jiems pawestų plotų, gywena kaipo turtingi ukinįkai ir dideli, seniaus be naudos gulinti plotai, likosi į waisingas dirwas ir ganyklas pawersti. Ant tų plotų randas gabena ir toliaus beturczius ateiwius, kurie wis didesnius klampynių plotus į waisingus laukus pawerczia. Szią dien, ant užlaikymo szwieżiai czia sugabentų warguolių jau randui ne reikia sawo pinigų apwersti, ant to wisiszkai užtenka to, ką surenka kaipo mokeszczius nuo seniaus czia apsodytų warguolių, sziądien jau pralobusių.

‖ Netoli Kijewo, Mažrusijoj, ant kapinių kaimo Paszkowki, užtėmyjo atkastą kapą neseniai pasimirusios ukinįkės, Eudoksijos Germanienės. Grabas buwo atplėsztas ir isz numirėlės rankų piktadarys isztraukė isz waszko nulietą kryžutį; numirėlės deszinė ranka buwo nutraukta ir ją piktadarys su sawim paėmė. Policija ilgai be pasekmės jieszkojo kaltinįkų, sursti kokį nors pėdsaką nepasisekė; sugriebė juos wisai netikėtai. Neseniai iszplėszė swirną ukinįkoHermano, kaime Paszkowki, iszwogė isz swirno rugius; nužiurėjo wietinį ukinįką, 22 metų Borisiuką. Starosta padarė pas jį kratą ir už pamuszalo jo sermėgos užtiko szmotelį žwakės, pawogtos isz grabo Germanienės, szmotelius nuo rankowės drabužių, kuriuose ji buwo palaidota. Isz pradžių jis gynėsi, bet ant galo prisipažino, kad tai jis atkasė Germanienės kapą, pawogė žwakes isz grabo, waszkinį kryželį isz rankų numirėlės ir nupjowė jos ranką; norėjo mat isz numirėles taukų nusilieti žwakę, kad bewagiant nieks jo nematytų.

‖ Salos Sandwich, arba Havai republika, kurias Amerika nori priskirti prie sawo waldybų, ant Didžiojo oceano, susideda isz daugelio salų iszmėtytų ant 7628 myliųjurių ploto; gywentojų turi su wyrszum 100000; seniaus buwo jų daugiaus. Kadangi prie mažo skaitliaus garlaiwių, iszmėtytos salos negal turėti kasdieninio susineszimo, užlaikymas gi reikalingo skaitliaus garlaiwių kasztuotu daug pinigų, ko 100000 gywentojų nepakeltu, todėl, nors ant gabenimo laiszkų nuo salos ant salos likosi wisur parengtos karwelių stacijos, karweliai iszneszioja kasdieną laiszkus nuo wienos salos ant wisų kitų. Didžiausia to luma nuo Havai republikos sostapilės, miesto Honolulu, yra iki salai Hilo ir ji siekia 250 mylių. Tą kelią atliks kasdieną karwelisi, kurie iszneszios laiszkus ir telegramus netikt ant Hilo salos, bet ir ant kitų, prigulinczių prie to archipelago.

‖ Kaip Kaukazo mahometonys karsztai myli sawo numylėtines, geriausiai parodo szitasai, apraszytas gruziniszkame laikrasztyj "Iveria", atsitikimas. Mieste Baku, į gywenimą maskalkos Akopowos užėjo jaunas mahometonis, 22 metų amžiaus, Mamed Adigezal; moteriszkė turėjo gražią suaugusią dukterį, Zofiją. Mahometonis iszreiszkė sawo meilę lygiai motinai, kaip ir jos dukterei ir praszė abiejų pastoti jo moterimis. Kadangi tos abejojo apie tai, kad galėtu abidwi lygiai karsztai mylėti, mahometonis suriko: "sztai kaip asz jus myliu!" iszsitraukė kindžalą ir prie abiejų moteriszkių perpjowė sau pilwą. Nugabeno jį į ligonbutį, pilwą daktarai užsiuwo, bet neturi jie wilties iszgydyti teip karsztai mylintį jaunikaitį.

‖ Maskolijoj, Penzos gub., ant geležinkelio stacijos Czadajewka, atsitiko dideli nelaimė. Ant kelio, prie stacijos, stowėjo atbėgęs pasažierinis trukis, dalis pasažierių nubėgo į stacijos bufetą, kiti iszlipo isz wagonų kiek pasiwaikszczioti, dar kiti buwo wagonuose. Taworinis trukis tuom tarpu nuo szėnių rinko wagonus ir tas, matomai per smarkiai maszinisto paleistas, užbėgo ant paskutinių pasažierinio trukio wagonų ir kelis sudaužė, pasažieriai iszpuolė ant kelio, po susidaužusiais wagonais buwo užmuszti ir sužeisti. Szeszi žmonės likosi prie to užmuszti, sunkiai gi sužeisti 9, lengwiaus sužeistų buwo daug.

‖ Ant Kaukazo, ant dirbdinamos naujos geležinkelio linijos nuo Tifliso į Karsą, 26 d. Sausio atsitiko dideli nelaimė. Trukis, nugabenęs akmenis ant dribdinamos linijos, juos laimingai iszkrowė ir atbulas grįžo atgal į Tiflisą. Netoli Kumiso ažero, 35 wiorstai nuo Tifliso, wienas wagonas iszszoko isz rėlių ir apwirto, įsibėgę užpakaliniai wagonai, ant syk apstabdyti, susigrudo ir lipo wiens ant kito; isz 52 wagonų didesni jų dalis su wisu susidaužė. Isz po wagonų griuwėsių isztraukė wieną darbinįką užmusztą, penkis gi rado baisiai sudaužytus, wienas, beweżant į ligonbutį, ant kelio numirė, iszgelbėti nuo mirties likusius keturis ligonbuczio daktarai teiposgi ne turi didelės wilties.

‖ Netoli Toruniaus, Wakarinių Prusų prowincijoj, waikai susirinko ant ažero Kulm ant ledo pacziužinėti; ledas wienok buwo silpnas. Pirmiausiai įlužo 8 metų sunus geležinkelio darbinįko, Malkowskio. 13 metų Berta Puiewska norėjo jį gelbėti, bet kaip tikt prisiantino prie skęstanczio waiko ir ji panėrė po ledu. Užtėmyjo tą nelaimę sesuo įlužusios mergaitės ir dawė žinią motinai. Motina tuojaus atbėgo į pagelbą drauge su sawo duktere ir su dwiem dukterims darbinįko Korickio. Bet ir tos įlužo ir atsirado po ledu. Motiną iszgelbėjo malunįkas, bet už tai penki waikai prigėrė.

‖ Rewelyj paszlawė wagiliai gabenamą maskoliszkam randui sidabrą isz užrubežių į Peterburgo pinigų muszinyczią. Wagilių suėmė: juom pasirodė buwęs tarnas Baltiszko geležinkelio. Jis žinojo, kad į Rewelį ateis wagonas su sidabru. Iszėjo ant kelio, užszoko ant wagono palengwa bėganczio trukio, iszpjowė wagono duris ir isz jo iszmetė du maiszeliu su sidabriniais pinigais, kuriuose buwo 6000 rublių, maiszelius nuo kelio pagriebė kitas wagilius. Isz pawogtų pinigų surado tikt 3300 rublių, jie buwo wisokiose wietose užkasti į žemę; kitus wagiliai apkeitė jau ant popierinių ir diktai spėjo praleisti.

‖ Doniszkų Kazokų žemėj, Pietinėj Maskolijoj, bekasant pieską, nuslinko iszkastos olos siena ir užbėrė wieną darbinįką iki juostai. Ant pagelbos užbertam atbėgo kiti darbinįkai, bet wos pradėjo dirbti prie atkasimo užberto, nugriuwo sieną isz kito szono ir užbėrė wisai tris darbinįkus. Pasilikę griebėsi gelbėjimo ir po ilgam darbui, pasisekė užbertus atkasti, bet du buwo jau ne gywi, treczias gi dar gywas, bet teip sunkiai sumankytas, kad nugabentas į ligonbutį, ant rytojaus jame pasimirė.

‖ Laikraszcziai pranesza apie ypatiszką įtekmę kulturos ant tulų nuožmių Siberijos gywentojų. Iszilgai dirbdinamo dabar didžiojo Siberijos geležinkelio, stepų gywentojai, kurie pirma buwo ramiais bandų ganytojais, persikeitė į plėszikus. Pasislėpia jie prie kelio užsisukimų, kur trukiai bėga palengwa, dideliais pulkais užszoka ant trukių, apwaldo jų tarnus ir iszplėszia wagonus, paima taworus ir wėl stepuose pasislepia.

‖ Aglijoj, dėl užrubežinės prekystos likosi galutinai priimtos prancuziszkos mieros. Tokiu budu, isz didelių ciwilizuotų musų žemės wieszpatyszczių, prie senų netikusių mierų pasiliko tikt Amerika. Kadangi wienok Amerika wisame seka paskui Angliją, todėl galima turėti wiltį, kad ir kaslink mierų seks ji Anglijos pėdoms ir priims teiposgi prancuziszkas.

‖ Sziaurinėj Persijoj, kur buwo jau isztikro prasidėjęs pawasaris, siautė wėl smarkios sniego darganos. Wisi keliai nuo miesto Reszt, prie Kaspiszkų jurių, iki Persijos sostapiles, miesto Teherano, likosi sniego užberti, žmonių susineszimai su wisu pasiliowė. Prie to su wirszum szimtas žmonių likosi sniego užbertų ir rado galą.

‖ Anglių kastynėse Sosnowicuose, netoli lenkiszko rubežiaus, Szlezijoj, Prusuose, atsitiko baisi dujų expliozija, nuo kurios užsidegė paskui kastynių olos ir užkirto olose dirbantiems darbinįkams iszėjimo kelią. Iki sziol isztraukė isz olų 20 negywėlių, bet yra kastynėse dar daugiaus darbinįkų.

‖ Isz miesto Orlo, Maskolijoj, atėjo žinios, kad netoli to miesto, ant važiuojanczio per girią popo, prabaszcziaus kaimo Seregi, užpuolė pulkas wilkų, sudraskė lygiai popą, kaip ir jo patwadnįką. Arkliai iszsigelbėjo ir parbėgo namon.

‖ Mieste Puebla, Meksike, sudegė didelės "La Carolina" medwilnės dirbtuwės. Ugnis isznaikino ne tikt wisą dirbtuwės įtaisymą, bet ir iszdirbtus audimus. Blėdį ugnies padarytą skaito ant pusės milijono doliarų.

‖ Indijose, mieste Bombay, dar nepasibaigė seniaus užgimęs maras, o jau apskrityj Haiderabad apsireiszkė kita į marą panaszi liga, anglijonų "Black Lister" praminta. Mirszta mieste Haiderabad widutiniszkai po 50 žmonių kas dieną.

‖ Naujos Kaledonijos pakrantėse, Oceanijoj, siautė baisios wėtros, laike kurių susidaužė Prancuziszkas kariszkas kanuolinis laiwas, jurinįkai nuo jo prigėrė. Nuo kito, teiposgi prancuziszko laiwo, wilnys nuneszė į jures 16 jurinįkų ir jie teiposgi prigėrė.

‖ Prigulinczią prancuzams salą Mayotte, Rytinėj Afrikoj, atlankė baisi wėtra; daug žmonių prie to likosi užmusztų arba sužeistų. Wėtra iszgriowė daug kaimų, isznaikino laukus.

‖ Smarkios wėtros siautė Italijoj, apskricziuose: Foggia, Milazzo ir Messina, kurios daug blėdies pridirbo. Ant jurių susidaužė daug laiwų; prigėrė ir 20 žmonių.

‖ Sziaurinėj Maskolijoj, Baltųjų jurių pakrantėse, surado dabar labai turtingus sidabro plotus. Sidabras ne grynas, bet susijungęs su szwinu. Maskoliszkas randas rengia czia kastynes.

‖ Mieste Bombay, Indijose, sudegė su wisu didžiausios szitame distrikte Mazagon medwilnės dirbtuwės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 300000 dol.

Rėdystės atsakymai.

P. J. G. Kritika wisada reikalinga, bet ji turi but isztikro kritika, o ne wien peikimas; jeigu kritikuojantis užtėmijo ką silpnai atlikto, tai turi priderancziai iszaiszkinti, kas ir kame klaidas padarė. Ne buwęs ant perstatymo ir kritikos paraszyti negal. Tamistos korespondenciją galime tikt kaipo žinią patalpinti trumpai. Tamista paduodi, kad pasibaigus pirmai daliai wiena lietuwaitė perskaitė prologą, bet ne paduodi, isz ko susidėjo pirma apwaikszcziojimo dalis. Raszant apie wienus dalykus per trumpai, negalima apie kitus raszyti ilgai, nes raszto dalys bus nelygios.

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEME.
II DALIS.

(Tąsa).

Yra tai viena isz turtingiausių, vaisingiausių musų žemės salų, viduriuose randa brangius akmenėlius, deimantus, auksą, prie pakranczių gaudo žemcziugus, giriose auga cinamonų medžiai, gyvena sloniai, terp kurių pasitaiko balti, tokius garbina žmonės kaipo dievaiczius. *Adomo Kalno* virszunę indiecziai ir mahometonys laiko už szventą vietą. Dėl neiszpasakyto turtingumo, Ceyloną jau senovėj lankė fenikiszki, arabiszki ir chiniszki prekėjai; isz europiecziu pirmiausiai portugaliecziai ir holenderiai pakrantėse turėjo savo kolionijas. Ant galo apvaldė visą salą anglijonai; ilgiausiai anglijonams preiszinosi kalnuoto salos vidurio gyventojai. Pagal braministų, budistų ir mahometonų nuomonę, ant Ceylono buvo žemiszkas rojus, kur apsigyveno Adomas. Anglijonai isz czia iszgabena daugiausiai kavos ir arbatos.

4) *Lakadyviszkos ir Muledyviszkos salos*, į pietvakarus nuo Malabaro, koraliszkos, tai yra koralių padirbtos, apsiaustos pavojingais laivams koralių rifais. Klimatas labai ne sveikas ir per tai europiecziai nesiskubino jas kolionizuoti, nors anglijonai laiko jas už savo valdybas. Maledyviszkos salos turi dar savo sultaną, kurisai giriasi ėsas valdonu 12000 salų, bet isz tikro jis pats yra Anglijos pavaldiniu.

Lakadyviszkos salos *arabu* apgyventos, ant Maledyvų gi gyvena tauta paeinanti isz susimaiszymo arabų ir malajų.

Indochinai tveria teiposgi pussalį, terp deltos upės Brahmaputros ir Tonkiniszkos užtakos. Rytinis szonas užsirieczia paveiksle literos S; dar toliaus į pietus, terp užtakų *Martaban* ir *Siam* prasitęsia nuo Indochinų tikras pussalis, vadinamas *Malakkos pussaliu*, siekiantis beveik ekvatoriaus. Nusidriekimas Malakkos pussalio toli į pietus, pailgina laivams kelionę į Chinus ir Japoniją; ant sutrumpinimo to kelio anglijonys nori perkasti kanalą per Malakkos perkaklį arba terpjurį ir tokiu budu sutrumpinti laivams kelionę. Į Indochinus pereina atžalos Tangla kalnų, atskirtos viena nuo kitos didesnėms žemumoms, per kurias plaukia upės: *Songha*, *Mekong*, *Menam*, *Saluen*, *Irawadi*. Prie įpuolimo į jures visos tos upės padaro ne sveikas, pelkiuotas deltas. Indochinuose atsitinka tankus ir smarkus lytus, kuriuos atgabena pietiniai ir pietrytiniai mussonai: ant pietinio szono *Kassia* kalnų nupuola per metus daugiaus lytaus negu kur nors ant musų žemės: jeigu to lytaus žemė ne sugertų ir jis ne nubėgtų, tai užlietų visą tų krasztų žemės pavirszių ant 13 metrų arba su virszum 40 pėdų arba apie 6 sieksnius storai. Todėl tai Indochinų kalnai apžėlę ne pereinamoms girioms, kuriose auga *teko* medžiai, geriausiai tinkanti ant laivų dirbimo; szlapiose žemumose augina *ryžius*.

Gyventojai mongoliszkos kilmės, tikt pietinėj dalyj Malakkos pussalio gyvena malajonys. Isz savistovių wieszpatyszczių, neprigulmingas yra tikt Sijamas, kitas jau prarijo europiecziai. Anglijonys, besiplatindami isz vakarų, apvaldė vakarinę dalį *Assam* pussalio, *Birmanija*, kuri nors turi dar savo valdoną, bet tasai yra jau po anglijonų valdžia; vieną jo valdybų dalį su visu paėmė anglijonai, czia yra miestas *Rangun*, turintis 200000 gyventojų, prie įtakos upės Irawadi. Esanczioj dar po neva savistovio ciecoriaus valdžia Birmanijos dalyj yra miestas *Mandeley*, ciecoriaus sostapilė. Anglijonams priguli ir *Teneserim* pakrantės, ant Malakkos perkaklio iki 10° sziaur. geogr. pl. Žemumą upės Menam užima neprigulminga *Sijamo* wieszpatystė, turinti apie 5 milijonus gyventojų. Sostapilė kraszto yra miestas *Bankok*, turintis apie 600000 gyventojų. Triobos pastatytos czia ant augsztų polių, ant apsisaugojimo nuo tvanų upės Menam. Nors paskutiniuose laikuose Sijam padarė didelius žingsnius ant kulturiszko kelio, bet, turbut, neilgai pasiseks jam užlaikyti savo neprigulmystę, ankszcziaus ar vėliaus užims jį isz dviejų szalių beplatinanczios savo valdybas: isz vakarų Anglija, isz rytų gi Prancuzija.

Visa rytini Indochinų dalis priguli prancuzams. Pirmiausiai užėmė jie krasztus prie įpuolimo į jures upės Kambodžos, taigi krasztus *Kambodžą* ir *Kochinchiną*, su portiniu miestu *Saigon;* kadangi vienok upė, dėl daugelio ant jos ėsanczių vandens puolimų, pasirodė ne tinkanti dėl prekystos su pietinėms Chinų provincijoms, prancuzai griebė krasztus toliaus į sziaurius, užkariavo *Tonkiną*, kuriame yra didžiausias miestas *Hanoi*, turintis apie 200 000 gyventojų. Po prancuzų valdžia pateko ir buvusi iki ne seniai neprigulminga wieszpatystė *Anam*, paverže jie nuo Sijamo jos rytinius krasztus iki upėi Mekong. Sostapilė Anamo yra miestas *Hue*.

Neprieinamuose vidurio Indochinų kalnuose, teip jau ir ant Malakkos pussalio, gyvena dar neprigulmingos tautos, nors jų krasztus, vienus Anglija, kitus Prancuzija laiko už savo savastį. Tuluose Malakkos pakranczių krasztuose anglijonai parengė keletą savo kolionijų, jiems priguli miestas *Malakka*, ant siauros to paties vardo pertakos. Terp Malakkos ir salos Sumatra; paczioj pertakoj, priguli jiems sala *Poulo Pinang* arba *Kunigaikszcio Walijos;* prie pietinės Malakkos užbaigos, ant mažos salutės, priguli jiems miestas *Singapur*, turintis 200000 gyventojų.

Archipelagas Rytinių Indijų arba Malajiszkas, į pietrytus nuo Azijos kietžemio, abipusiai ekvatoriaus ir yra kaipi sujungimu Azijos su Australija. Ant salų tų yra daug vulkanų, kurie traukiasi eile nuo Andamanų salų, per Sumatrą, Javą, Molukkų salas iki Filipinų. Visas tas salas iki Naujos Gvinejos vokiszki geografai, o nuo jų ir kiti, priskaito prie Azijos, bet isz tikro tasai archipelagas, pagal gamtiszkas ypatybes, ypacz gi pagal savo fauną, taigi kaslink gyvenanczių gyvų sutvėrimų, dalinasi į du skyriu: į *azijatiszką* ir *australiszką;* prancuziszki geografai priskaito jį prie Australijos. Rubežiumi abiejų dalių yra gili pertaka terp salos Bali ir Lomboko, terp Borneo ir Celebes ir terp Filipinų ir Molukkų salų: vienoje pusėje to rubežiaus gyvena žvėrys pietinės Azijos, sloniai yra ant Sumatros ir Borneo, tigrai ant Sumatros ir Javos, beždžionkos orangutangai ant Sumatros ir Borneo; kitoj tų pertakų pusėj gyvena jau žvėrys gimininingi australiszkiems, azijatiszki ten ne pasitaiko; turbut todėl australiszka dalis seniaus nuo Azijos atsiskyrė, negu artesnėji azijatiszka. Kaslink augmenų nėra jau teip didelio skirtumo, kadangi jų sėklas gali lengviaus iszneszioti jurių vilnys; augmenys ant viso archipelago yra labai tarpus, bet visgi jie tarpesni azijatiszkoj dalyj. Dirva vulkaniszka, nuo vulkanų pelenų užtreszta, todėl labai vaisinga, klimatas drėgnas, o augmenims nieko dangiaus ne reikia, kaip traszos ir drėgnumo. Augmenys tie naikina ir griauja puikius likimus augsztesnės buvusios czia senovėj civilizacijos, kaip antai ant Javos; medžiai neiszpasakyto didumo, kvietkos didelės, kvepianczios; ne truksta ir nuodingų augmenų. Isz naudingiausių suteikianczių žmogui maistą, reikia paminėti: bananus, kokosinę ir sago palmas.

Salos tos apgyventos daugume tautų malajiszkos kilmės iszpažįstanczių mahometoniszką tikėjimą, užsiimanczių žemdarbyste, prekysta, dirba ir visokius ant vietinių reikalų iszdirbimus. Kalnuotuose tulų salų viduriuose gyvena kanibalai (valganti žmonis); isz tokių reikia paminėti *Dayakus* salos Borneo viduriuose, *Battasus* ant Sumatros, jie nuolatai užpuldinėja isz netyczių ant kaimyniszkų kaimų, peveržia gyventojus, gabėna į savo kaimus, papjauja, kepa ir suvalgo; kaipo ženklą karžygiszkų darbų savo pergalėtų aukų nukerta galvas, sudžiovina ir laiko ant pasigyrimo. Tuluose kalnuotuose salų apskricziuose užsiliko dar likucziai pirmutinių czia gyvenusių tautų, nepanaszių į malajonis, turinczių juodą veido parvą, taigi prigulinczių prie *negritu* arba *papuasu*. Isz europeiszkų tautų pirmiausiai parengė czia savo kolionijas portugaliecziai paskui iszpanijonys ir holendiecziai. Dabar daugumas tų salų, su 22 milijonais gyventojų, priguli holandiecziams, nors jie viduriuose salų, ypacz ant didesnių, ne įstengė iszplatinti savo valdžias. Viduriai didesnių salų yra beveik neprigulmingi, jie veda dar vis kares su holandiecziais, kaip antai karė terp Aczino, ant Samatros, ir holandieczių traukiasi be paliovos, apvaldyti ir galutinai Acziną suvaldyti holandiecziai ne įstengia.

Indiszkas archipelagas susideda isz szitų salų:

1) *Salos Andamaniszkos ir Nikobariszkos* yra Bengaliszkoj užtakoj, į pietus nuo įpuolimo upės Irawaxdi, jos vulkaniszko paėjimo, kalnuotos. Klimatą turi ne sveiką. Andamaniszkos apgyventos *Negritu*, Nikobariszkos gi *Malajonu*. Dėl to tai ne sveiko oro jos ilgai užlaikė neprigulmystę, tikt ne seniai jas užėmė Anglijonai ir pavertė į savo nusikaltėlių kolionijas.

2) *Dideses Sundiszkos salos* susideda isz keturių didelių ir kelių mažų salų. Per tris dideses, taigi per *Sumatrą*, *Borneo* ir *Celebes* bėga ekvatorius, ketvirtoji gi, *Java*, yra truputį į pietus nuo jo.

Sala Sumatra siaura ir ilga, tęsiasi paralėliszkai prie Malakkos, nuo kurios atidalyta yra pertaka to paties vardo. Per jos vidurį traukiasi eilė augsztų kalnų, kuriuose beveik neprigulmingi gyvena malajonys; sziaurinėj salos dalyj yra beveik neprigulminga malajiszka vieszpatystė *Aczin*, kuri jau nuo kelių metų veda karę su besistengianczias iszplatinti savo valdžią holandiecziais. Netoli Sumatros yra salos *Banka* ir *Biliton*, garsios savo cino kastynėms.

Sala Java atidalyta nuo Sumatros siaura Sundo pertaka, dar siauresni už Sumatrą, turi daug vulkanų, todėl malajonys vadina ją "peklos langu". Klimatas czia nesveikas, bet sala ta turi labai vaisingą žemę ir todėl ji labai tirsztai apgyventa. Gyventojai pakranczių augina ryžius, augszcziaus gi kalnuose kavą, dar augszcziaus arbatą. Sostapilė salos ir gyvenimas holandiszko virszinįko yra miestas *Batawia*, bet dėl ne sveiko klimato jis puola, o kyla už tai miestas *Surabaja*, turintis dabar apie 200000 gyventojų.

Sala Borneo, antra pagal didumą ant musų žemės sala, užima plotą apie 13000 geografiszkų mylių, taigi didesnį už Vokietiją arba Prancuziją. Ji kalnuota, turi daug mineraliszkų turtų, giriomis apaugusi. Vienaitiniai keliai yra czia upės, todėl tai holandiecziai turi savo kolionijas prie upių įpuolimų į jures ir iszilgai upių platina savo valdžią po salos vidurius. Ant sziaurinio salos kranto yra nuo neseniai anglijonų kolionija. Jiems priguli ir netoli ėsanti sala *Labuan*, ant kurios yra turtingos anglių kastynės.

Sala Celebes, į rytus nuo Borneo. Vidurys jos siauras, į vakarus turi atsikiszusius keturis ilgus pussalius. Ji vaisinga, augina czia kakao, kavą, tabaką; teip kaip visos didėsės Sundiszkos salos ir ji priguli holandiecziams. Sostapilė salos yra miestas *Makassar*.

3) *Salos Mažosios Sundiszkos* yra į rytus nuo Javos, jos kalnuotos, kalnuose yra vulkanai. Didžiausia isz jų yra sala *Timor*. Turi ji sausą ir sveiką klimatą, bet užtai mažai vaisinga. Ant sziaurrytinio szono yra dar užsilikusios portugalieczių kolionijos.

3) *Moluku salos*, terp Celebes ir Naujos Gvinejos, arba ant rubežiaus terp Azijos ir Australijos. Didžiausia isz jų yra sala *Dzilolo* arba *Halmahera*, bet vaisingiausios ir svarbiausios yra *Banda* ir *Amboina*. Salos tos priguli Holandiecziams.

5) *Filipinu salos* atdalytos nuo Azijos kietžemio Pietinių Chiniszkų jurių. Susideda jos isz dviejų didelių salų: *Luzono* arba *Manilles* ir *Mindanao* arba *Magindanao* ir daugelio mažų gulinczių tarpe dviejų didesniųjų. Apgyventos Malajonų, Negritų ir Chinieczių. Priguli jos Iszpanijai. Didžiausias miestas yra *Manilla*, turintis apie 300000 gyventojų. Salas tas lanko tankios vėtros.

Chinai Tikriejie arba Kitajus, Mandžurija ir Koreja užima sziaurinę dalį mussonų juostos, į rytus nuo Rytinės Azijos iszkilimo.

1) *Chinai Tikriejie arba Kitajus* užima Chiniszką žemumą, rytines atžalas Kuen Lun kalnų ir rytinę briauną Tibeto iszkilimo. Krasztas tas turi rato pavidalą, kurio rytini dalis, terp *Tonkino* ir *Peczeli* užtakų įsikisza į jures. Ant tos rato dalies yra du pussaliai: sziaurrytuose pussalis *Szantung* uždarantis Peczeli užtaką; pietrytuose yra kitas ne znaimus pussalis, kurio pratęsimu yra sala *Hainan*, uždaranti Tonkino užtaką.

Klimatas to kraszto yra drėgnas, žemė vaisinga, todėl jis labai tirsztai apgyventas; pietrytiniai mussonai atgabena nuo jurių daug drėgnumo vasaros laike; žiemą gi klimatas sausas ir vėsus, kadangi jis puczia nuo sausų ir vėsių Rytinės Azijos iszkilimo krasztų. Pakrantės Geltonųjų jurių ne retai užszala, nors jos yra po tokia jau geografiszka platuma kaip pietini Italija; dar toliaus į pietus, Kantone, gulinczime beveik ant tropiko Vėžio, ne retai gerai pasniega. Kadangi vasaros laike Chinuose buva tankus lytus, todėl vandenų ne truksta, yra czia didelės upės: *Peiho*, *Hoang-ho*, *Jang-tse-Kiang*, isz kurių didžiausios yra abidvi paskutinės prasidedanczios ant Tibeto iszkimo netoli viena kitos. Vieta įpuolimo į jures upės Hoang-ho persikeiczia: syki ji pasikelia toliaus į pietus, tai vėl grįžta į sziaurius, nesilaiko vieno kelio. Abidvi didžiausios Chinų upės daug gero atgabena krasztui, bet jos gimdo ir nelaimes, taigi buva neiszpasakyti jų užtvinimai. Upės dugnas mat nuo vandenų suneszto molio kyla augsztyn ir lovys ne gal viso vandens patalpinti, vandens užtvysta, užlieja neiszpasakytai didelius žemumų plotus.

(Toliaus bus)

Wietines Žinios.

—o—

— Į gywenimą Emilijos Schick, po nr. 977 N. Clark str., užėjo 15 metų Stanley Brett ir atsigabeno su sawim didelę skrynią, sakė, kad skrynioj turi gaidžius ant pardawimo. Schickienė norėjo tuos gaidžius pamatyti; waikas papraszė plaktuko ir kalto ant atidarymo. Gywenimo sawinįkė tuos daiktus atneszė, bet Brett praszė, kad ji pati skrynią atluptų. Bet kaip tikt ji pasilenkė, waikas isztraukė plaktuką ir su juom kelis kartus smarkiai sudawė moteriszkei į galwą ir kada tojė puolė ant grindų be žado, persigandęs waikas iszbėgo, bet paskui pats nuėjo ant policijos ir apsiskundė; sako jis, kad jį prie to darbo prikalbėjo koksai negras. Schickienę kaimynai atgaiwino ir nugabeno į wokiszką ligonbutį. Daktarai užtėmyjo, kad kaukalis jos keliose wietose suskilo ir todėl sužeidimai jos labai pawojingi.

— Knįgų apdirbėjas, žydas Ale Goldstein, gyweno namuose J. Levinsono, po nr. 205 W. 14 str., Kadangi už gywenimą ne mokėjo, todėl namų sawinįkas liepė jam iszsikraustyti. Goldstein sumislyjo atkerszyti. Paėmė jis isz gywenimo wisus sawo daiktus ir iszsikraustydamas atsukinėjo wisur gazą. Koksai policijantas, eidamas pro namus, pajuto gazą, bandė įeiti į widurį, bet rado duris užrakytas. Iszmuszė todėl duris ir pirmiausiai nubėgo į wirszutinius Levinsonų gywenimus. Wiši tos szeimynos sanariai woliojosi jau be žado ant grindų: mat jie pusiau užtroszko nuo kylanczio nuo apaczios gazo. Iszwesti laukan, dar wisi atsigawo. Goldsteiną tuojaus suaresztawo. Sudžia pastatė jį po kaucija 2000 dol.

— Pereitos subatos rytą, apie 10 walandą, darbinįkai dirbanti po nr. 53 Dearborn st., rado terp grindų ir elewatoriaus suspaustą Fr. Pawelskį. Nors wisi jo szonkaūliai buwo sulaužyti, buwo jis dar gywas, bet, beimant isz po grindų, pasimirė. Kaip jis pateko terp grindų ir elewatoriaus, nieks nežino. Paliko jis paczią ir 7 waikų. Gyweno ant Blackhawk.

— Chicagoj likosi suaresztuotas buwęs redaktorius lenkiszko lakraszczio "Polonija", Juozas Bernolak, kurisai, palikęs paczią su waikais Baltimorėj, prigawęs ant 5000 dol. draugystę, kurioje tarnawo, atkako į Chicaga po swetima prawarde, kaipo Joseph van Soog, su kokia ten moteriszke, su kuria, kaip sako, net ėmė szliubą. Susekė jį wienok detektywai ir suaresztawo.

— Garsus mėsinįkas, Luetgert, nuspręstas ant wiso amžiaus į kalėjimą už nužudymą sawo paczios, isz kurios kuno padarė deszras, pereitos subatos dieną likosi iszgabentas į Jolieto kalinį. Kokį jam ten darbą paskirs, dar nežinia. Tame kalinyje neseniai parengė deszrų dirbtuwę, todėl gal prie to darbo priskirs ir Luetgertą, kaipo specijalistą.

— Į Chicagą atkako gywento jai sziaurinės Norwegijos, Laponai, su sawo renais, arba sziauriniais elniais. Jie mat pasamdyti Amerikos rande ir keliauja į Alaską. Renų buwo isz wiso 537. Chicagoj jie neilgai užtruko ir isz czia iszkeliawo toliaus į wakarus. Pirmutiniu plaukianczіu isz Seattle laiwu užplauks jie į Alaską.

— Darbinįkas Illinois Steel Co. dirbtuwių, Juozas Wisnek, likosi suwažinėtas ant Illinois Central geležinkelio, ties 88 ul. Žmogus atliko ant wietos.

Nickel Plate Geležinkelis

Permainė laiką sawo iszwažiawymo ir Dypą nuo Kowo 6tos d. 1898 m. Dabar wisi jo trukiai parwažiuos ir iszwažiuos isz Van Buren Depot, arti Clark St. Wisi trukiai miesto wirszutinio geležinkelio sustoja ties szituom szėnims Dypo. Tikietų Offisas: 111 Adams St. ir Auditorium Annex. Telefonas: Main 3389.

(18-3)

Jeigu jautiesi nesweikas, imk wietą CASCARETS, o iszgydys tawę, už 10 ir 50c.

Draugyszcziu reikalai.

Liet. Demokratiszkas Klubas, ant sawo susirinkimo, iszrinko naują admistraciją isz sekanczių ukėsų: L. Ažukas,— prez., P. Bruczas,—vice-prez., F. Popauskas,—sekr., A. Žėkas,—kasier. Delegatai: Ig. Sliekas, J. Polujanskis, J. Kowarskis ir J. Andruszis.

Sekantį susirinkimą laikys nedėlioj, 13 Kowo, 7 walandą wakare, ant kurio yra labai swarbus reikalai, užtai wisus užpraszome pributi. Toliau susirinkimai Kliubo bus laikomi kas nedėlią

F. Popauskas, sekr.

Tasgi Ill. Liet. Rep. Sus. laikys sawo mitinga 13 Kowo, 1 walandą po pietų, salėj Laudanskio, ant kurio nauja administracija užims wietas. Delegatai Kliubų, kaip ir prezidentai su sekretoriais neatbutinai priwalo pributi.

Su guodone,
F. P. Bradchulis, Sekr.

"Lietuvos" Agentas.

M. Damijonaitis.

Keliaujanczіu "Lietuvos" agentu yra Motiejus Damijonaitis. Jisai szioms dienoms atsilankys Pittsburge ir aplink priiminėdamas prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinės naujus skaitytojus. Dėltogi meldžiame wisų tenykszczių lietuwių, kur musų agentas atsilankys, užmokėti jam pinįgus už "Lietuvą", o tokiu budu užczėdysite sau kasztus prisiuntimo. M. Damijonaitis yra tikru "Lietuvos" agentu, wisi galite jam užsimokėti prenumeratą už "Lietuvą", o pinįgai bus mums gražiai priduoti. Mes už jį atsakome. Teipogi galite gaut pas jį wisokių knįgų pirkti, kas tik kokių norite.

Lietuvos Iszdavyste.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo brolio, Jono Lenkaiczio, isz Suwalkų gub., Wilkawiszkio paw., Bartinįkų gminos. Pirmiau buwo Anglijoj ir dabar ten yra. Jeigu kas man galėtu priduoti jo adresą, bucziau užtai labai dėkingu, nes esu prispaustas ligos, taigi, kad susižinocziau su sawo broliu, gal but jis paduotu man sawo broliszką ranką.

Kaz. Lenkaitis,
222 S. Green St. Baltimore, Md.

Pajieszkau sawo brolio, Antano Juocziuno, isz Suwalkų gub., Marijampoles paw., Diewogalos kaimo, jau 8 metai kaip Amerikoj, pirmiaus gyweno Pittsburge. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot man žinią ant szio adreso:

John Juocziunas,
109 Penn. St., Baltimore, Md.

Pajieszkau sawo draugų: Juozo Patraiczio, Selwestro Latwio, Petro Bružio, Kazimiero Pertulio ir Antano Waszkio. Teiksis atsiszaukti ant szio adreso:

Anton Billo,
Box 246, South Manchester, Conn.

Poszukuje posady.

Organista, Polak, poszukuje posady przy kościele polskim lub litewskim. Jest odpowiedni swemu fachowi i na zapytanie może dać dokładną odpowiedź. Wiadomość:

JOHN REMOWICZ,
133 Endicott St., Boston, Mass.
(1—4)

NAUJAS SALIUNAS.
Jurgio Abraiczio,
90 Hudson Av., kerte Front St.,
BROOKLYN, N.Y.
Užlaiko geriausius gėrymus ir kaipo į naują wietą užpraszo wisus atsilankyti.

Lietuwiszka Cigarų dirbtuwė, Chicagoj, A. Sukurskio & Morro Co. reikalauja 20 jaunų wyrų ir merginų mokytiesi Cigarus dirbti, nes norim turėti grynai lietuwiszkus wisus Cigardirbius. Norintiejie mokintiesi szito amato, tegul per gromatą ar asabiskai atsiszaukia į off są, 208 Forquer st., arti Halsted st.

A. Sukurski & Morro Co.

Prekė pinįgų.

Ruskas rublis po.....53c.
Prusiszkos markės po.....24½c.

Prie kiekwieno pinįgų siuntinio reikia pridėti 25c ant paczto kasztu.

DR. C. B. HAM,
Gydo wyrus, moteris ir waikus.

Jeigu daktarai negalejo pažint tawo ligos, arba jeigu negalejo tawęs iszgydyti, tai raszyk tuojaus pas D-rą Ham'ą, o jis duos tau rodą dykai. Jeigu D-ras atrastu, kad tawo liga neiszgydoma, tai pinigus tau sugrąžins ir nereikalauji nieko žudyti. D-ras Ham'as yra teisyngu ir atsakanczіu, o ligonials apiekawojasi—kaipo tewas sawo waikals. Žmones, kurie ant tausztio jieszkojo rodos wisokiu daktaru, kurie keliolika metu iszkentejo ligas ligonbucziuose, lyg per stebukłus tapo iszgydyti per D-rą Ham'ą. Nekalbame tą pasigirdami, bet tiktai sakome tikrą tiesą. Newilkinkit sawo ligos, nes gali stotis neiszgydoma. Tuojaus raszyk prie D-ro Ham'o.

Gydyklu D-ro Ham'o negalimą gauti jokioje aptiekoje, a ne groserneje, a ne karczemoje, ne pas pedlioriu. Kas nori gaut ozystas ir sweikas gydyklas, tur stacziai raszyti prie D-ro Hamo. Bonkele gydyklu kasztuoja tik $1.00, szeszios bonkeles $5.00. Iszraszant gydyklas, reik apraszyt sawo ligą ir indet in gromata pinigus, arba money orderi, arba czeki. Gydyklas ir pamokinimą kaip gydytis lasziusime atgale paczta. Prisiusk paczting markę ant atsakymo. Adresas toks:

DR. C. B. HAM,
708—709 National Union Building,
TOLEDO, O.

FATHER KOENIG'S NERVE TONIC

Suwis iszgydytas. 7.

Greenville, O., Likos, 1896.

Asz sirgau per ilgus 7 metus liga Sz. Walento, meginau wisokiu daktaru ir wisokiu gydyklu, bet nieko negelbejo. Menesį Kowo, 1896, pameginau "Kunigo Koenig's Nerve Tonic", sunaudojau 5 bonkelias; nuo to laiko jau yra metas ir keturi menesei, ta liga manes ne kankina. Jauczіuosi ramus ir wisiszkai sweikas, kiba tokias gydyklas pats Diewas prisiunte, kurios mane wisiszkai iszgyde.

J. C. Martin.

D. M. Glaser, isz Woodsfield, O. raszo: "Kunigo Koenig's Nerve Tonic" yra geriause gydykla isz wisu koklas asz patyriau laike 17 metu kada sirgau nuomarium. Laike trijų menesiu emimo tu gydyklu buwau tik 3 sykius užgautas, o pirmiaus apmirdawau po kelis sykius ant dienos.

DYKAI Gaus kiekwienas wertingą knygelį, apraszanczia apie nerwiszkas ligas, ir ant pabandymo bonkelę wirsz minetu gydyklu, kurs prisiuns sawo adresą. Beturczіai ligonial teipgi gaus szias gydyklas dykai.

Szios gydyklos yra iszrastos Kunigo Koenig isz Fort Wayne, Ind. 1876 metuose ir dabar yra iszduodamos po jo priziura per

Koenig Med. Co. Chicago, Ill.
49 S. Franklin St.

Aptiekose galima gaut bonkelę szio gydyklu už $1. arba 6 bonkeles už $5.
Dideles bonkos po $1.75. 6 bonkos už $9.

Galima tas gaut ir "LIETUVOS" redakcijoj.

"Lietuvos" Agentas.

"Lietuvos" keliaujancziu agentu yra Wincas Kudarauskas. Jisai sziose dienose atsilankys Bostone, Brocktone ir aplinkiniuose miesteliuose priiminėt prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinėt naujus skaitytojus. Deltogi meldžiame wisų tėnykszczių lietuwių, kaip senų, teip ir naujų skaitytojų, pas kuriuos musų agentas atsilankys, užsimokėti prenumeratą agentui, tokiu budu užczėdysit sau laiką ir kasztus prisiuntimo, o pinįgai wisi bus gražiai mums priduoti. Wincas Kudarauskas yra tikru "Lietuvos" agentu ir nieks nepriwalo bijotis jam pinįgus duoti, mes už jį atsakome. Teipogi galite gaut pas jį wisokių knįgų ir kitokių daiktų pirkti.

"Lietuvos" Iszdawyste.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi D-ras pone Marija Dowiatt nedelioms, ir ketwergais nuo 12 iki 2 walandai widurdienio, o D ras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.

O teip-gi parduodu laiwakortes (Steamship tickets) ant geriausių ir greicziausių laiwų wažiuojantiems į Europą ir isz Europos; iszsiunczіu pinįgus į wisus swieto krasztus ir wiską atlieku pigiausiai ir greicziausiai.

Telefonas Yard 709

Lietuwiszkas Daktaras
M. P. KOSSAKAUSKAS
Priima ligonius kasdien nuo 10tos iki 12 adynos priesz pietus.
3242 So. Morgan (Laurel) str.
(17—3)

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 78

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA 1894

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziausu paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Prekės Siuwamų Maszinų Numažintos!!

Kurie isz norinczių pirkti siuwamas maszinas gywena Chicagoj, ar netoli Chicagos, užpraszome atsilankyti pas mus ir apžiurėti musų maszinas, kurias pas mus galite pirkti už pusę prekės, neg kitur.

Adara kasdien iki 6 walandai wakaro. Nedėlioj nuo 10 iki 1 po pietu.

Jeigu gywenate kituose miesteliuose, atraszykyte, o paduosime numažintas prekes musų maszinų. Freita apmokame mažne į wisą Ameriką. Nelaukite su pirkimu, nes prekės maszinų gal wėl eis augsztyn. —Adresawokite teip:

KELPSCH NOREIKO & CO.,
56 Fifth Avenue, CHICAGO, ILL. (18—3)

CANDY CATHARTIC
Cascarets
CURE CONSTIPATION
REGULATE THE LIVER
10¢ 25¢ 50¢
ALL DRUGGISTS
ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 211.

Lietuwiszka Aptieka.
257 Hanover St., Boston, Mass.
Pilna wisokiu aptiekoriszku taworų czionykszczių ir užrubežiniu.

Aptiekoje wisada galima rast DAKTARA, kurs duoda ligoniams rodas dykai.

Aptiekoje galima susikalbėt: lenkiszkai, ruskai, lietuwiszkai ir daugelyj kitokiu kalbų.

257 TEMYK GELTOMA PARWA MUS APTIEKOS 257

"Lietuvos" Agentai:

Keliaujanczіais "Lietuvos" agentais yra: Wincas Kudarauckas ir Motiejus Damijonaitis.

Wietiniais Agentais szie:

BALTIMORE, MD.
Bonawent. Mažeika, 118 Dover St.

MT CARMEL, PA.
Petras Bieliauskas.

SHENANDOAH, PA
Andrius Maczys, 445 W. Line St.

BROOKLYN, N. Y.
Petras Abraitis, 800 Myrtle ave.

SCRANTON, PA.
Juozas Petrykis, 1514 Ross Ave.

PHILADELPHIA, PA.
Juozas Butkus, 1112 Cyperss St.

GRAND RAPIDS, MICH.
F. Sidoras, 344 Hamilton St.

Szitų miestų lietuwiai, norėdami apsisteliuoti "Lietuvą", gali kreiptiesi prie augszczіaus minėtų agentų, o jie noria iszpildys jų reikalus.

Nauja Dirbtuwė Bažnytinių Daiktų.

Turime už garbia praneszti Guod. Kunigams ir guod. Draugystems, kad mes atidareme lietuwiszkai-lenkiszka dirbtuwe bažnytiniu daiktu, iszsiuwinejamu (haftu) artistiszkai szilkais ir auksu, kaipo tai: arnotu, kopu, baldakymu, karunu ir Draugystems ženkleliu. Apatelwimus priimame nuo ženiausių iki augszczіausių. Nepasigirsime kad mes dirbame pigiaus už kitus, bet kas mus darbus pamatys, pažins ju wertia.

Deltogi meldžeme kaipo Guod. Kunigu teip ir Draugyszczіu, kas reikalaujete geral padirbtu wirsz minetu daiktu, teiksites tokius pas mus ahsteliuoti, o užtikriname jogei busite užganedinti. Su guodone,

T. Andruszewiczaite ir L. Bradliene,
115 W. Division St.
Chicago, Illinois.

— Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinįgai gerai ir greitai suwaikszczіotu, siųskite juos per "Lietuvos" redakciją, o greicziausiai suwaikszczios. Už greitumą ir teisingumą kasdien apturime szimtus padėkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų, teipogi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perwažiuoja per marias; ant prastų ir pigių linijų szifkarczių wisai neparduodame. Kas nori pigių, tegul perka pas žydus. Prisiųsdami pinįgus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd St., Chicago, Ill.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotografijas, už tuzina tiktai
$2 00
Ant wesellu ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausei.

TĖWYNĖS SARGAS
mėnesinis laikrasztis su paveikslėliais
Treczius metus
stovi ant sargybos lietuvių tautos: szviesos, tikėjimo ir kalbos.
Kasztuoja ant metu $1.00
Pernykszczius ir užpernykszczius numerius galima gauti už 50c.
Vienas numeris yra siuncziamas ant pažiuros uždyką.
Raszant reikia padėti adresą:
Rev. A. Kaupas,
1423 N. Main Av., Scranton, Pa

"LIETUVA"

Nedelinis Laikrasztis

Iszeina Chicagoje kas pėtnyczia ir paduoda žmonėms
SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ZINIAS
isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.

"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knįgelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knįgelę už 25c. Knįgelę gali sau iszsirinkt isz musų kataliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.

"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.

"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knįgas konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.

"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinįgus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinįgai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.

"Lietuvos" Redakcijoj talpinasi Stacija Chicagos Paczto po wardu:

Sub-Station No. 60.

Kurioje yra iszduodami ir iszmokami paczto Money Orderei; registruojasi gromatos, siuncziasi wisoki siuntiniai: knįgos, fotografijos ir tt.; parsiduoda markės, postal-kortės, kopertai ir tt. Kiekwienas kas reikalaujate money orderio, arba norite gaut pinįgus už prisiųsta jums money orderį, ateikit į "Lietuvos" Redakcija ir gausite sawo pinįgus be jokio klapato.

Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinįgus prisiunczіant, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
Sub-Station No. 60, CHICAGO, ILL.

Pinįgus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne pražus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį keszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siuncziant "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiuskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinįgų isz paczto neiszims.

Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turinti kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

Europiecziai gali gaut "Lietuvą" Prusuose, Tilžėje pas Jurgį Lapiną už $2,00 arba 4 rublius ant metų.

DOWANOS DEL WISU.

Ben. Hatowskis,
627 S. Cana kerte Judd ul., Chicago, Ill.
Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODŽIUS, LAIKRODELIUS,
Lenciugelius, Žiedus, Spilkas, Auskarus ir t.t.

Kiekwienas, kuris pas mane pirks taworo už $5,00, gaus prezenta wertes $1.00; kas pirks už $10,00— gaus prezenta wertes $1,50; kas pirks už $15,00 — gaus prezenta wertes $2,00; o kas pirks už $25,00 — gaus prezenta wertės $3,00. Kiekwienas, kas pas mane pirks kad ir už mažiause prekę, gaus prezenta pagal wertes pirkinio.

Szliubiniai Ziedai pas mane 56 ir 72 prabos nuo $3,00 iki $6,00. Sidabriniai Elgino Laikrodeliai po $7,00. Iszczystyjimas laikrodelio 50c.; Sprendzina 50c. Stiklai ir Rodyklai mano kostumeriams dykai. Wiska gwarantuoju ant metų.

Kas tik ko reikalaujate, ateikite pas mane, o pirksite wiska pigiau kai kitur.

Naudokites isz Progos.

Turiu del jaunuomenes juokinga kwietka, kuri norinczіam ja paunostyti trykszta in akis wanduo ir daug juoko padaro. Kasztuoja tik 25c. Turiu teipgi monu knįga, kokios dar lietuwiszkoje kalboje niekad nebuwo, talpinasi joje daugiau kaip szimtas wisokiu sztuku ir sekretu. Kas nori dasižinot kytrumus swieto, tegul ja nusiperka, o daug kytrumo iszgaus, jos preke $1,50, ir prie to duodu dowanu Kuburkaite, su kuriai galesi žiurintiems akis apmonyt. Turiu teipgi ir daugybe kitu reikalingu prietaisu prie monu.

Turiu gražiausių popieru gromatoms su kwietkoms ir drukuotoms pawinczewonemis; turiu maszinukiu drukawojimui gromatu. Turiu wisokiu knygu: maldaknygiu ir istoriju. Kas nori dasižinot apie wisokius daiktus, tegul, prisiunczia už 2c. marke, o gaus kataliogą wisu tu daiktu. Adresas mano toks:

Joseph Matutis,
287 Wythe Ave., Brooklyn, N.Y.

Geriause Užeiga del Darbinyku
pas
J. Danisewicziu,
768 Bank ir River Side Sts.
Waterbury, Conn.
Užlaiko geriausius gerymus; szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užkwiecza wisus atsilankyti. Juozas Danisewicziu.

NAUJAS
Lietuwiszkas Hotelis.
PETRO ABRAICZIO,
686 6th Avenue, kerte 21mos ulyczios,
BROOKLYN, N. Y.
Atidares nauja hotelį ir saluna. Užpraszau wisus Lietuwius pas mane atsilankyti, o busite swetingai priimti. Su guodone,
P. Abraitis